

RAPPORT 2025

Sysselsättning efter yrkeshögskolan – examinerade 2023

FÄRDIGSTÄLLD: 2025-03-05

DNR: MYH 2024/4382

ISBN: 978-91-90048-03-0

Myndigheten för yrkeshögskolan

Förord

Utbildningar inom yrkeshögskolan ska tillgodose arbetslivets behov av kvalificerad arbetskraft. Det är därför angeläget att följa upp yrkeshögskoleutbildningars resultat och effekter utifrån såväl ett individ- som ett samhällsperspektiv.

I den här rapporten redovisas resultaten från en enkätundersökning om examinerade från yrkeshögskoleprogram och deras sysselsättning året efter examen. Syftet med rapporten är att redovisa hur väl utbildningarna tillgodoser arbetslivets behov av kvalificerad yrkesutbildad arbetskraft.

Rapporten har utarbetats av Anna Eriksson, Jonathan Thorsell och Joel Junros.

Västerås den 5 mars 2025

Eva-Lena Kopparvik

Enhetschef

Sammanfattning

Yrkeshögskoleutbildningar ska svara mot arbetslivets behov av yrkeskompetens. Det är därför viktigt att följa upp hur det går för de examinerade efter utbildningen.

Sysselsättningen bland examinerade från program inom yrkeshögskolan följs årligen via en enkät till de examinerade. Det huvudsakliga syftet är att belysa hur stor andel som har ett arbete och hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen. I den här rapporten redovisas resultat från den undersökning som genomfördes hösten 2024 bland examinerade från yrkeshögskoleprogram 2023.

Några av de viktigaste resultaten

Minskad andel i arbete året efter examen

Av de examinerade 2023 var det 84 procent som hade arbete vid undersökningstillfället hösten 2024. Det var en minskning med fem procentenheter jämfört med året innan och den lägsta andelen sedan 2013.

För fyra utbildningsområden minskade andelen i arbete efter examen mellan 2023 och 2024. Det var

- samhällsbyggnad och byggteknik
- data/it
- ekonomi, administration och försäljning
- kultur, media och design.

Inget område hade en ökad andel i arbete.

Det var främst i åldersgruppen 29 år och yngre som andelen i arbete minskade. Minskningen var också större bland utrikes födda än bland inrikes födda.

Sämre överensstämmelse mellan arbete och utbildning

Merparten (62 procent) av de examinerade med arbete hade ett arbete som överensstämde helt eller till största delen med utbildningen. Det var en minskning jämfört med 2023 då motsvarande andel var 66 procent.

Inom tre utbildningsområden minskade andelen där arbetet överensstämde helt eller till största delen med utbildningen. Det var data/it, kultur, media och design samt samhällsbyggnad och byggteknik. Dessa områden återfanns även bland de som hade en minskad andel i arbete.

Andelen med arbete som inte alls överensstämmer med utbildningen ökade från 9 till 13 procent mellan 2023 och 2024. Denna andel ökade både för kvinnor och män, inrikes och utrikes födda samt för alla åldersgrupper utom de yngsta (24 år och yngre).

Sammanlagt innebar minskningarna i andelen arbete och överensstämmelsen att den totala andelen examinerade som antingen inte hade något arbete alls eller hade ett arbete som inte alls överensstämde med utbildningen ökade mellan 2023 och 2024, från 19 till 26 procent.

Över hälften har jobb där de gjort LIA och andelen har ökat

Inom yrkeshögskoleprogram varvas teori med praktik på en arbetsplats. Praktiken kallas lärande i arbete (LIA). Många får också arbete på sin LIA-plats. Av de examinerade med anställning efter utbildningen var det 57 procent som arbetade hos en arbetsgivare där de haft LIA. Det var en ökning jämfört med 2023 då motsvarande andel var 54 procent.

Ökad andel med samma arbetsgivare som före utbildningen

Andelen som gick tillbaka till samma arbetsgivare som före utbildningen ökade under 2024 och var högre än de flesta tidigare år. Totalt var det 19 procent av de examinerade med anställning efter utbildningen som gick tillbaka till den arbetsgivare de hade före utbildningen. Överensstämmelsen mellan arbete och utbildning var liksom tidigare år betydligt lägre för denna grupp jämfört med dem som hade bytt arbetsgivare.

De flesta är nöjda med utbildningen men andelen har minskat

Även de examinerades nöjdhet med utbildningen minskade i 2024 års undersökning. De flesta är fortfarande nöjda med sin utbildning som helhet (85 procent) men andelen var lägre än på många år.

I likhet med tidigare år var det stora skillnader i nöjdhet beroende på om den examinerade hade ett arbete efter utbildningen och om arbetet överensstämde med utbildningen. Den minskade nöjdheten 2024 bedöms delvis förklaras av det försämrade arbetsmarknadsutfallet.

Lågkonjunkturen bedöms påverka resultaten

Sammanfattningsvis visar 2024 års undersökning att både andelen i arbete efter examen och andelen vars arbete överensstämmer med utbildningen minskade och var lägre än på många år. Myndigheten bedömer att lågkonjunkturen och ett försämrat arbetsmarknadsläge har haft stor påverkan på denna utveckling.

Innehållsförteckning

1	Inledning	6
1.1	Bakgrund och syfte	6
1.2	Population	6
1.3	Datainsamling	6
1.4	Rapportens disposition.....	6
1.5	Så läses resultaten.....	7
2	Sysselsättning före och efter utbildningen	10
2.1	Minskad andel i arbete efter utbildningen.....	10
2.2	Förändring i sysselsättning före och efter utbildningen	10
2.3	Skillnader och förändringar inom utbildningsområden	12
2.4	Skillnader mellan kön, ålder samt inrikes- och utrikes födda.....	13
2.5	Samband mellan andel i arbete och konjunkturen	16
2.6	Över hälften hade jobb där de gjort LIA	16
2.7	Ökad andel som gick tillbaka till samma arbetsgivare.....	17
2.8	Minskad andel i arbete en månad respektive ett halvår efter examen	19
3	Överensstämmelse arbete och utbildning.....	20
3.1	Lägsta överensstämmelsen mellan arbete och utbildning sedan 2015.....	20
3.2	Ökad andel som uppger att svårigheter att få arbete är orsaken till att arbetet inte överensstämmer med utbildningen	23
3.3	Ökad andel som bedömer att utbildningen inte var en förutsättning för att få arbetet ..	24
3.4	De med arbete som överensstämmer med utbildningen har i hög grad fått med sig det som behövs och har användning av kunskaperna	25
3.5	Mer kvalificerade arbetsuppgifter efter utbildningen.....	26
4	Nöjdhet med utbildningen.....	28
4.1	Minskad andel som är nöjda med utbildningen	28
5	Utbildningsområden med minskad andel i arbete eller överensstämmelse 2024.....	31
5.1	Data/it.....	31
5.2	Ekonomi, administration och försäljning.....	33
5.3	Kultur, media och design.....	35
5.4	Samhällsbyggnad och byggt teknik.....	38
5.5	Utbildningsområdenas påverkan på resultaten för yrkeshögskolan totalt	40
6	Reflektioner	42
6.1	Lågkonjunktur och dess påverkan på arbetsmarknaden.....	42
6.2	Den svenska arbetsmarknaden	43
7	Referenslista	45

Bilaga 1: Enkät

Bilaga 2. Examinerares skäl till att påbörja yrkeshögskoleutbildningen

1 Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

Att följa upp hur det går för dem som examineras från yrkeshögskoleutbildningar och vilken sysselsättning de har efter sin examen är viktigt för att se hur väl utbildningarna tillgodoser arbetslivet med kvalificerad arbetskraft. Därför genomförs årligen en enkätundersökning till de examinerade om deras situation på arbetsmarknaden året efter examen.

I den här rapporten redovisas de viktigaste resultaten från den undersökning som avsåg de examinerade 2023 och deras sysselsättning hösten 2024. Rapporten ger även en bild av hur resultaten har utvecklats över tid.

Syftet med undersökningen är att

- få kunskap om de studerandes situation på arbetsmarknaden efter examen
- få kunskap om de studerandes nöjdhet med utbildningen
- följa utvecklingen över tid
- använda resultaten som underlag i återrapporteringar.

De två mest betydelsefulla indikatorerna utifrån resultaten av undersökningen är

- andelen examinerade som har arbete året efter examen
- arbetets överensstämmelse med utbildningen.

1.2 Population

Alla som examinerades från ett yrkeshögskoleprogram under 2023 ingick i undersökningen, vilket var cirka 21 900 personer.

Av de examinerade i undersökningen var 58 procent kvinnor och 42 procent män. Det var 60 procent som var 30 år eller äldre. Majoriteten av de examinerade (80 procent) var inrikes födda. Det var inga större skillnader i de examinerades sammansättning utifrån kön, ålder samt inrikes/utrikes född jämfört med den föregående undersökningen.

1.3 Datainsamling

Undersökningen genomfördes av Statistikmyndigheten SCB under hösten 2023. Det var en kombinerad webb- och pappersenkät där kontaktstrategin skiljde sig beroende på om personen hade digital brevlåda eller inte. Totalt gjordes fyra utskick, varav utskick ett, två och fyra enbart skedde digitalt till dem som hade digital brevlåda och med post till dem som saknade sådan eller som valt bort att få digital post från SCB. Det tredje utskicket skickades med post till samtliga personer i undersökningen och detta utskick innehöll även en pappersblankett till de som saknade digital brevlåda. Totalt svarade drygt 9 000 personer på enkäten, vilket gav en svarsfrekvens på 41 procent.

1.4 Rapportens disposition

I den här rapporten redovisar och analyserar vi resultaten för majoriteten av frågorna i undersökningen. Frågorna redovisas för yrkeshögskoleutbildningarna totalt sett men några av frågorna redovisas även fördelat efter utbildningsområde.

Rapporten inleds med en beskrivning av de examinerades sysselsättning före och efter utbildningen (avsnitt 2). Därefter beskrivs överensstämmelse mellan utbildning och arbete (avsnitt 3) och de examinerades nöjdhet med utbildningen (avsnitt 4). I avsnitt 5 görs en fördjupad beskrivning av de utbildningsområden där resultaten minskat jämfört med den

föregående undersökningen. I de avslutande reflektionsavsnitten sätts resultaten i förhållande till rådande konjunkturläge (avsnitt 6).

Till rapporten finns en tabellbilaga i Excel där samtliga enkätfrågor redovisas efter olika bakgrundsuppgifter (till exempel kön, ålder, nationell bakgrund och utbildningsområden). Tabellbilagan finns även på <https://www.myh.se/statistik/yrkeshogskoleutbildningar/statistik-program/sysselsattning-efter-examen>.

De viktigaste frågorna i enkäten redovisas dessutom efter kön och utbildningsområde i SCB:s statistikdatabas på www.scb.se/uf0512. Där finns även tidigare års resultat samt tabeller med nyckelindikatorer för detaljerade utbildningsinriktningar och regioner.

1.5 Så läses resultaten

Utbudet av yrkeshögskoleutbildningar varierar över tid beroende på arbetsmarknadens efterfrågan av kompetens. Det är viktigt att vara medveten om detta vid analyser av utvecklingen över tid samt vid jämförelser mellan utbildningsområden.

Myndigheten delar in yrkeshögskoleutbildningarna i 15 olika utbildningsområden¹. I diagrammen i rapporten redovisas utbildningsområdena indelade i två grupper:

1.5.1 Stora utbildningsområden

- Data/It
- Ekonomi, administration och försäljning
- Hälso- och sjukvård samt socialt arbete
- Samhällsbyggnad och byggteknik
- Teknik och tillverkning

1.5.2 Övriga utbildningsområden

- Friskvård och kroppsvård
- Hotell, restaurang och turism
- Journalistik och information
- Juridik
- Kultur, media och design
- Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske
- Pedagogik och undervisning
- Säkerhetstjänster
- Transporttjänster
- Övrigt

1.5.3 Konfidensintervall

De resultat som redovisas i rapporten har räknats upp till att motsvara alla examinerade och inte bara de som har svarat på undersökningen. Eftersom inte alla svarar finns det en viss osäkerhet i statistiken. De redovisade procenttalen är därför skattningar med ett 95-

¹ Indelningen baseras på svensk utbildningsnomenklatur (SUN 2020). SUN är en klassificering av utbildningar som SCB ansvarar för. Den är en standard för klassificering av enskilda utbildningar samtidigt som den utgör ett system för aggregering av utbildningar till större grupper. Myndigheten för yrkeshögskolan gör en egen gruppering av SUN på de 15 utbildningsområdena.

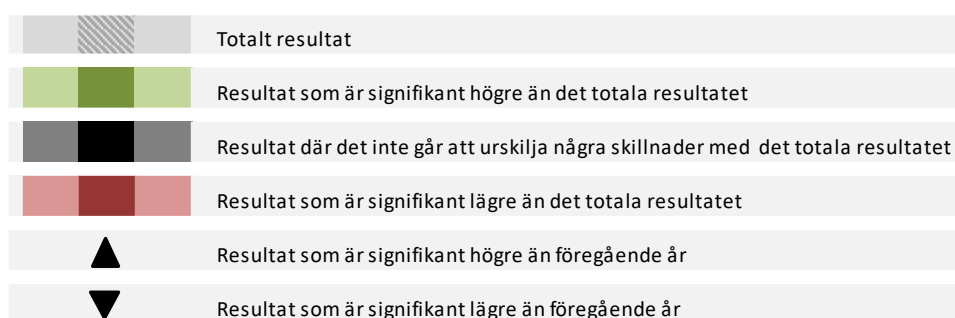
procentigt konfidensintervall, vilket innebär att det sanna värdet ligger inom ett visst intervall med 95 procents säkerhet. Intervallet skrivs ut bredvid andelen (punktskattningen) med symbolen $\pm$, till exempel 90 ± 2 . Det betyder att det sanna värdet, med 95 procents säkerhet ligger mellan 88 och 92 procent.

Vid jämförelser är det viktigt att hänsyn tas till konfidensintervallen och inte bara punktskattningarna, exempelvis jämförelser mellan år. Om ett år visar en punktskattning på 87 ± 1 och ett annat år visar 85 ± 1 , så betraktas dessa år inte skilja sig åt då konfidensintervallen överlappar varandra.

När det i rapporten står att det finns skillnader är det statistiskt säkerställda skillnader som avses.

1.5.4 Så läses markeringarna i diagrammen

I diagrammen över utbildningsområden redovisas resultatet som en punktskattning (mörkare färgad ruta i antingen svart, grönt eller rött) där den ljusare färgskalan i samma nyans runt omkring anger det 95-procentiga konfidensintervallet. Det totala resultatet visas lodrätt i en gråskala där punktskattningen är streckad.

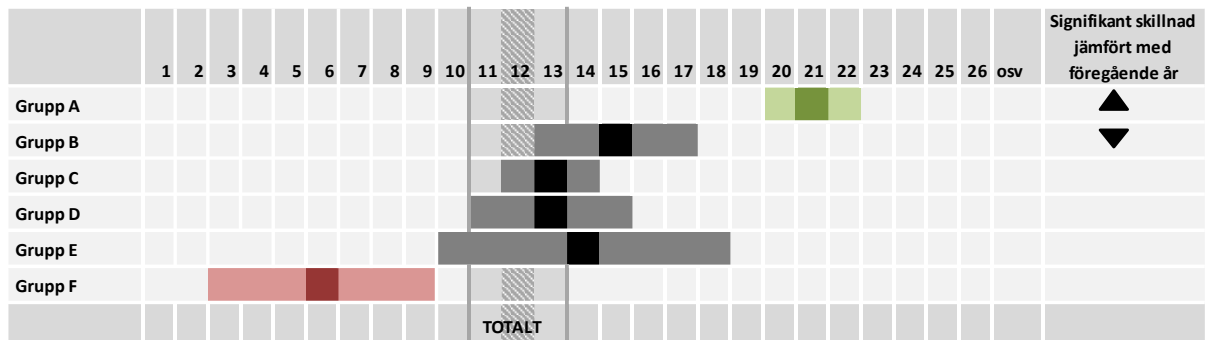

I exemplet nedan framgår att det totala resultatet för samtliga utbildningar är 12 ± 1 . Det innebär att resultatet med 95 procents säkerhet ligger mellan 11 och 13 procent. Om man förenklar resonemanget, kan man säga att där intervallen överlappar varandra som i grupp B, C, D och E kan man inte urskilja skillnader mellan grupperna. Det finns inte heller någon skillnad mellan dessa grupper och totalen (den lodräta markerade raden) då de överlappar den också.

Mellan grupp A och övriga grupper, samt mellan grupp A och totalen finns en statistiskt säkerställd skillnad som visar att grupp A har ett statistiskt säkerställt högre resultat än både övriga grupper och totalen (eftersom den inte överlappar vare sig kolumnen för totalen eller någon annan grupps intervall). Det motsatta gäller mellan grupp F och övriga. Grupp F har ett statistiskt säkerställt lägre resultat än övriga grupper samt jämfört med totalen (eftersom den inte överlappar vare sig kolumnen för totalen eller någon annan grupps intervall).

Jämför vi alla grupper med totalen, så ser vi att det bara är grupp A och F som skiljer sig från totalen – A högre och F lägre. Det framgår även att grupp A har en positiv utveckling jämfört med föregående år och att resultatet är statistiskt säkerställt medan det omvända gäller för grupp B (se trikanterna).

Figur 1. Exempeldiagram.

2 Sysselsättning före och efter utbildningen

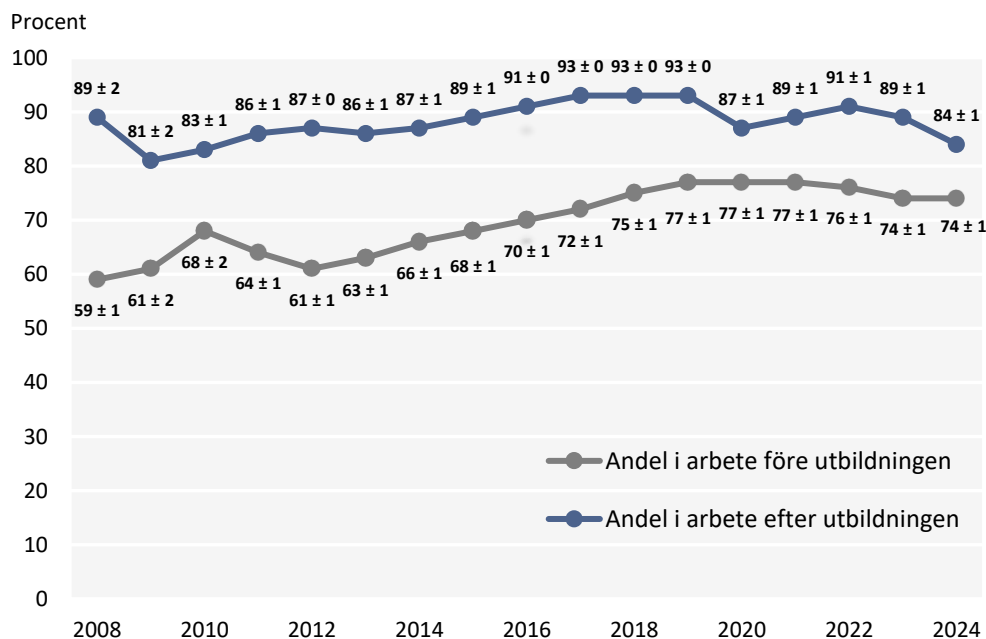
2.1 Minskad andel i arbete efter utbildningen

Andelen som hade arbete året efter examen var 84 procent 2024.² Det var en minskning med fem procentenheter jämfört med 2023 och det lägsta resultatet sedan 2013.

Av dem som examinerades från en yrkeshögskoleutbildning 2023 (och följdes upp 2024) var 74 procent i arbete innan de påbörjade utbildningen, vilket var i nivå med det föregående året.

Anledningarna till att personer väljer att påbörja en utbildning trots att man redan har arbete kan vara flera. I årets undersökning har de examinerade fått svara på frågan om varför de sökte sig till yrkeshögskolan. Hälften av de examinerade svarade att det var för att de ville byta yrke, vilket också var det vanligaste skälet. Det fanns även andra skäl till varför man valde att studera på yrkeshögskolan. Omkring en tredjedel svarade att de redan hade ett jobb men ville förbättra sina chanser att få ett annat jobb. En fjärdedel uppgav att de ville ta nästa steg i sin karriär.³ (För mer information se bilaga 2, Examinerares skäl till att påbörja yrkeshögskoleutbildningen.)

Diagram 1. Andel i arbete före och efter utbildningen, 2008–2024.

2.2 Förändring i sysselsättning före och efter utbildningen

Som redovisats ovan minskade andelen i arbete efter utbildningen jämfört med den föregående undersökningen. I stället ökade främst andelen arbetssökande men även andelen studerande och andelen med annan sysselsättning. Andelen arbetssökande var 9 procent, vilket var en ökning med 3 procentenheter jämfört med 2023. Det var 5 procent som var studerande efter utbildningen och 2 procent hade annan sysselsättning, vilket båda var ökningsar med 1 procentenhet jämfört med 2023.

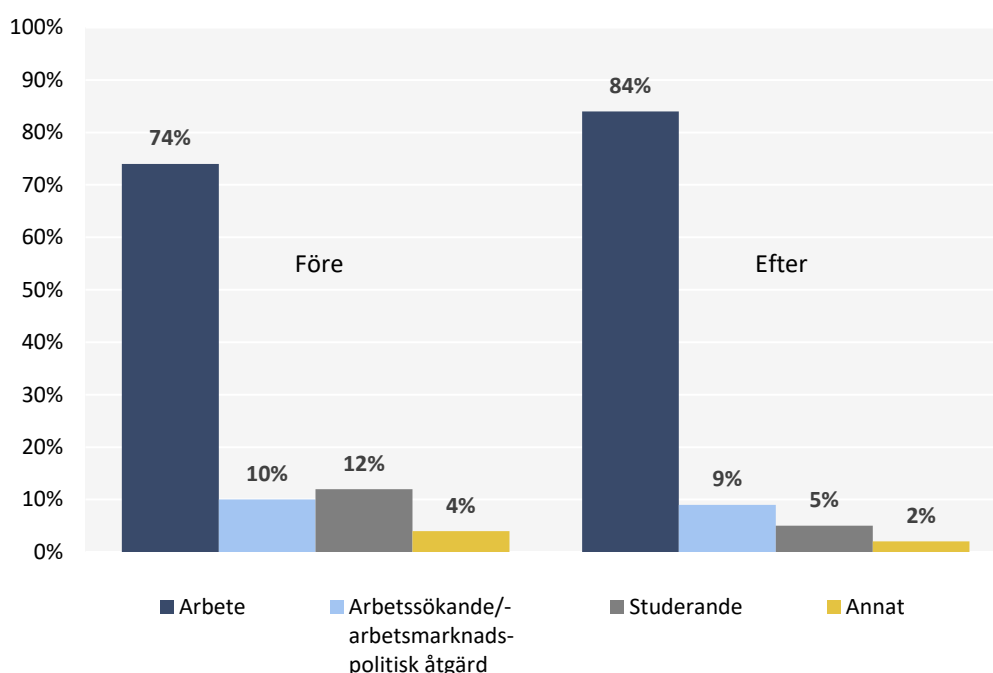
² Av de examinerade 2023 var 80 procent anställda och 4 procent egenföretagare året efter examen. Högst andel egenföretagare fanns inom utbildningsområdet lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske (27 procent).

³ Det var möjligt för de examinerade att uppgi flera skäl till att de började studera på yrkeshögskoleutbildningen.

Andelen som hade ett arbete före utbildningen var även den på samma nivå som i förra undersökningen. Det var däremot en lägre andel arbetssökande före utbildningen i undersökningen 2024 än i den för 2023 (10 procent jämfört med 12 procent).

Om de examinerades sysselsättning före och efter utbildningen jämförs kan det konstateras att en större andel av de examinerade hade arbete efter utbildningen jämfört med före. Differensen mellan andelen i arbete före och efter utbildningen var emellertid mindre än de flesta tidigare år. Andelen arbetssökande minskade i sin tur marginellt efter utbildningen jämfört med före. Detta skiljer sig från tidigare år då andelen arbetssökande oftast halverats efter utbildningen. Undantag från detta var år 2020 då andelen arbetssökande var densamma både före och efter utbildningen.

Diagram 2. Sysselsättning före och efter utbildningen, år 2024.

Not: De redovisade procentalen har en felmarginal på max ± 1 procentenhet.

Mellan 2023 och 2024 så minskade andelen i arbete efter examen ungefär lika mycket bland de som före utbildningen var i arbete som bland de som före utbildningen var arbetssökande eller studerande.

Ovan konstaterades det att skillnaden mellan andelen i arbete före och efter utbildningen var mindre än tidigare år och andelen arbetssökande minskade endast marginellt efter utbildningen jämfört med före. Även i de fall det sker mindre förändringar på gruppnivå kan det emellertid ske förändringar i sysselsättning för de enskilda examinerade.

- Av dem som var i arbete före utbildningen var 90 procent i arbete året efter examen.
- Av dem som var arbetssökande före utbildningen var merparten (61 procent) i arbete året efter examen. Det var 28 procent av de arbetssökande före utbildningen som var arbetssökande även efter examen.
- De flesta av dem som var i studier före utbildningen var i arbete året efter examen (74 procent), medan 11 procent var i studier även efter examen.

2.3 Skillnader och förändringar inom utbildningsområden

I diagram 3 och 4 presenteras andelen i arbete för respektive utbildningsområde i årets undersökning. Inom fyra utbildningsområden minskade andelen i arbete efter examen mellan 2023 och 2024. Dessa områden var:

- Data/It
- Kultur, media och design
- Ekonomi, administration och försäljning
- Samhällsbyggnad och byggt teknik

Störst var minskningarna inom data/it samt kultur, media och design. Inom dessa områden minskade andelen i arbete dessutom redan i den föregående undersökningen. Den sammanlagda minskningen mellan 2022 och 2024 var därför relativt stor (16–17 procentenheter). Inget område, varken av de stora eller de övriga, hade en ökad andel i arbete mellan 2023 och 2024.

Områdena data/it samt kultur, media och design hade en lägre andel i arbete efter examen jämfört med yrkeshögskolan totalt 2024 (84 procent). Andelen i arbete var 67 procent för kultur, media och design samt 74 procent för data/it.

På motsvarande vis hade sex utbildningsområden en högre andel i arbete efter examen än yrkeshögskolan totalt:

- Ekonomi, administration och försäljning
- Hälso- och sjukvård samt socialt arbete
- Teknik och tillverkning
- Säkerhetstjänster
- Transporttjänster
- Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske

För dessa områden varierade andelen i arbete mellan 88 och 95 procent. För hälso- och sjukvård samt socialt arbete har andelen i arbete varit högre än för yrkeshögskolan totalt de flesta åren under perioden 2012–2024.

Diagram 3. Andel i arbete efter utbildningen i stora utbildningsområden, 2024.

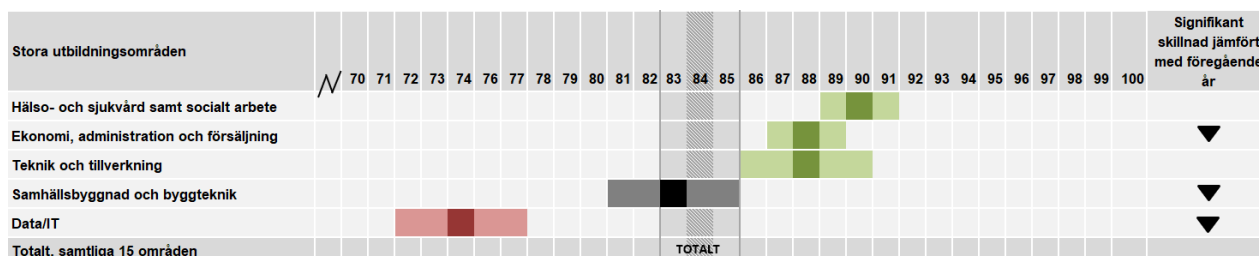
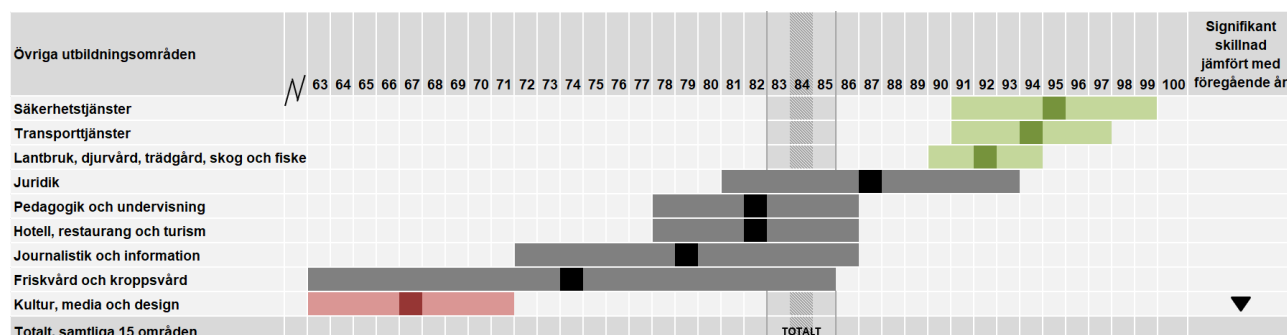

Diagram 4. Andel i arbete efter utbildningen i övriga utbildningsområden, 2024.

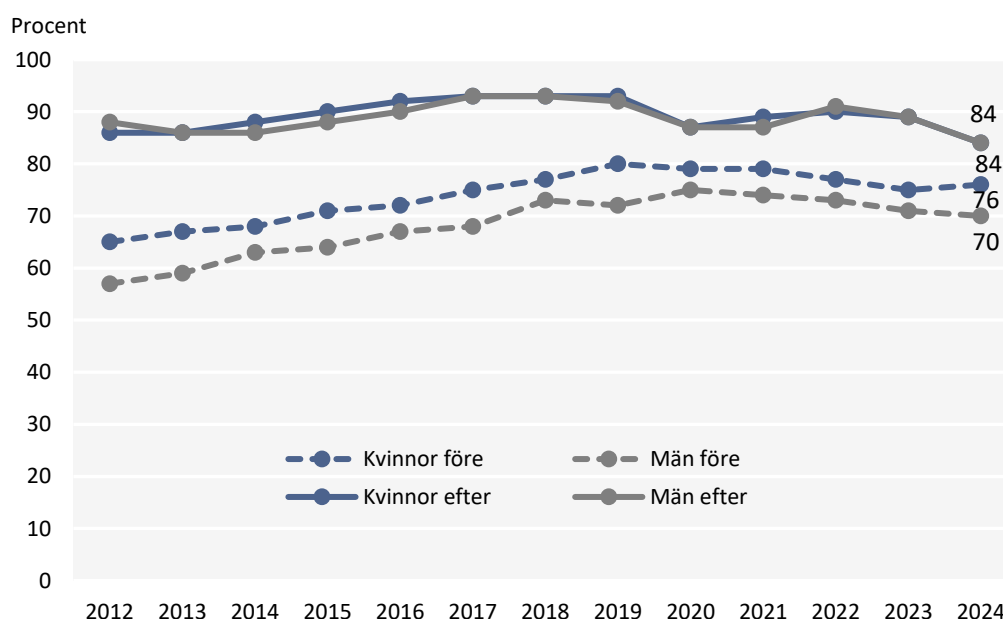

Not: Observera att de två diagrammen ovan har olika skalor.

2.4 Skillnader mellan kön, ålder samt inrikes- och utrikes födda

Det var ingen skillnad mellan kvinnor och män gällande andelen i arbete efter utbildningen 2024 (84 procent för båda könen). Minskningen mellan 2023 och 2024 var lika stor för både kvinnor och män. Generellt har kvinnor i högre grad haft arbete före utbildningen, men efter examen har skillnaderna jämnats ut, så även i år.

Diagram 5. Andel i arbete före och efter utbildningen uppdelat på kön, 2012–2024.

Not: De redovisade procenttalen har en felmarginal på max ± 1 procentenheter.

2.4.1 Skillnad i sysselsättning mellan olika åldersgrupper

I likhet med tidigare år fanns det skillnader mellan de olika åldersgrupperna i andelen i arbete efter utbildningen. Andelen i arbete var lägre bland de yngre (29 år och yngre) jämfört med de äldre (30 år och äldre). Minskningen mellan 2023 och 2024 av andelen i arbete efter utbildningen skedde också främst bland de yngre.

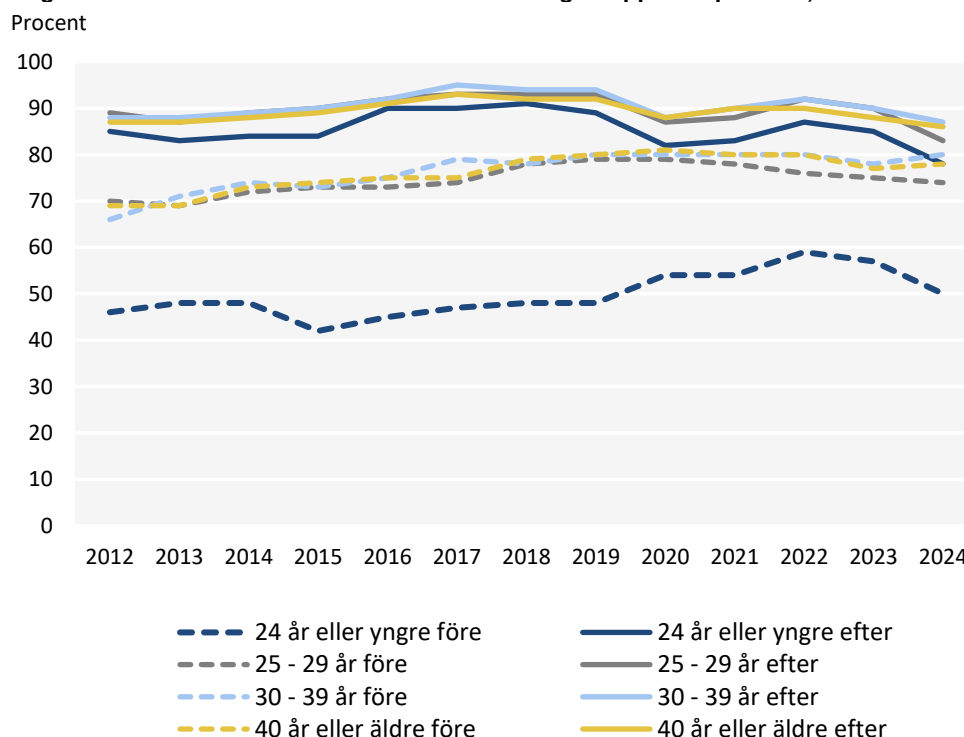
Inom den yngsta åldersgruppen (24 år eller yngre) hade 78 procent arbete året efter examen jämfört med 85 procent 2023, alltså en nedgång med sju procentenheter. Bland dem som var 25 till 39 år hade 90 procent arbete året efter examen 2023. I årets undersökning hade den siffran sjunkit med fem procentenheter till 85 procent. För den äldsta åldersgruppen (40 år och äldre) var andelen i arbete i nivå med förra årets undersökning.

I den yngsta åldersgruppen (24 år eller yngre) var det en markant lägre andel i arbete före utbildningen än i de övriga åldersgrupperna. Så har det även varit i tidigare undersökningar men i årets undersökning så har skillnaden ökat. I den yngsta åldersgruppen var 50 procent i arbete före utbildningen. Att denna åldersgrupp har en lägre andel i arbete, både före och efter examen, beror troligen på att de inte har haft lika mycket tid att etablera sig på arbetsmarknaden som övriga åldersgrupper. Skillnaden mellan 2023 och 2024 tros åtminstone delvis förklaras av lågkonjunkturen i vilka de med svagare ställning på arbetsmarknaden vanligtvis drabbas hårdast.

De övriga åldersgrupperna hade i lika hög utsträckning ett arbete före sin utbildning som i 2023 års undersökning. Denna andel varierar mellan 75 och 80 procent beroende på vilken grupp som åsyftas.

Skillnaden mellan andelen i arbete före och efter utbildningen var, i likhet med tidigare år, störst för den yngsta åldersgruppen (24 år eller yngre). Bland de yngsta var skillnaden 28 procentenheter jämfört med 7–9 procentenheter för de övriga åldersgrupperna. Även i undersökningen 2023 var skillnaden 28 procentenheter för den yngsta åldersgruppen medan den var 11–15 procentenheter för de övriga åldersgrupperna.

Diagram 6. Andel i arbete före och efter utbildningen uppdelat på ålder, 2012–2024.

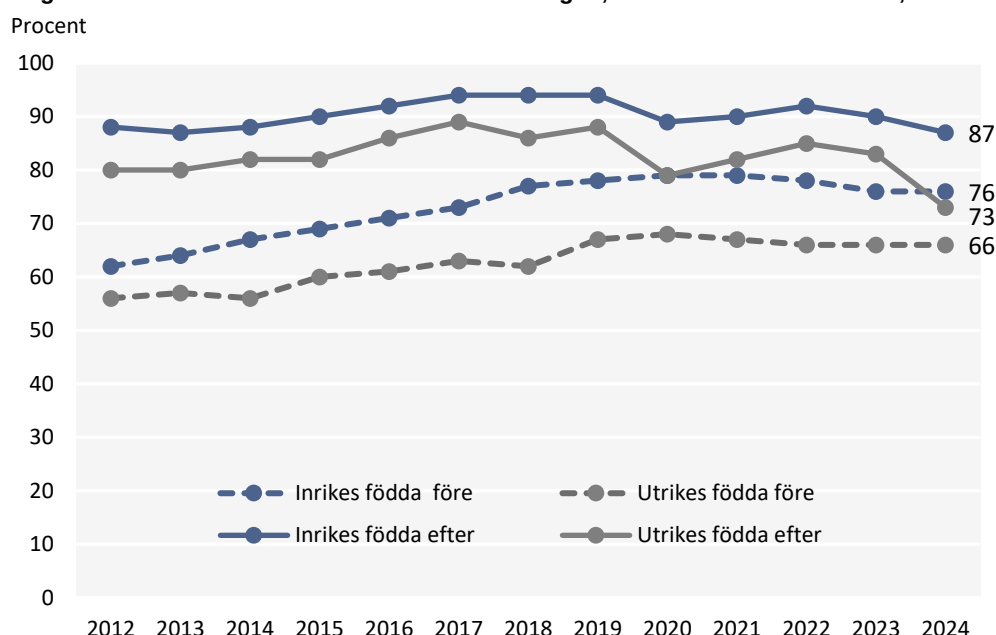
Not: De redovisade procenttalen har en felmarginal på max ± 3 procentenheter.

2.4.2 Skillnad i sysselsättning mellan inrikes och utrikes födda

Andelen utrikes födda med ett arbete året efter examen minskade från 83 procent 2023 till 73 procent 2024, vilket innebar den hittills lägsta nivån. För inrikes födda minskade andelen med arbete från 90 procent 2023 till 87 procent 2024. Andelen med ett arbete minskade alltså i båda grupperna men minskningen var större för utrikes födda. Skillnaden mellan grupperna i andel i arbete efter utbildningen var den största som uppmäts.

I likhet med tidigare år hade inrikes födda i högre grad ett arbete både före och efter utbildningen jämfört med utrikes födda. Bland inrikes födda hade 76 procent ett arbete före utbildningen. Motsvarande siffra för utrikes födda var 66 procent. Andelen i arbete före utbildningen var i nivå med 2023 för båda dessa grupper.

Diagram 7. Andel i arbete före och efter utbildningen, inrikes och utrikes födda, 2012–2024.

Not: De redovisade procenttalen har en felmarginal på max ± 2 procentenheter.

2.4.3 Förändringar av gruppen examinerade utifrån olika bakgrundsfaktorer förklarar inte den minskade andelen i arbete

Som konstaterats ovan skiljer sig andelen i arbete efter examen mellan olika grupper av examinerade, till exempel utifrån ålder och födelseland. Förändringar i sammansättningen av de examinerade skulle således kunna bidra till förändrade resultat.

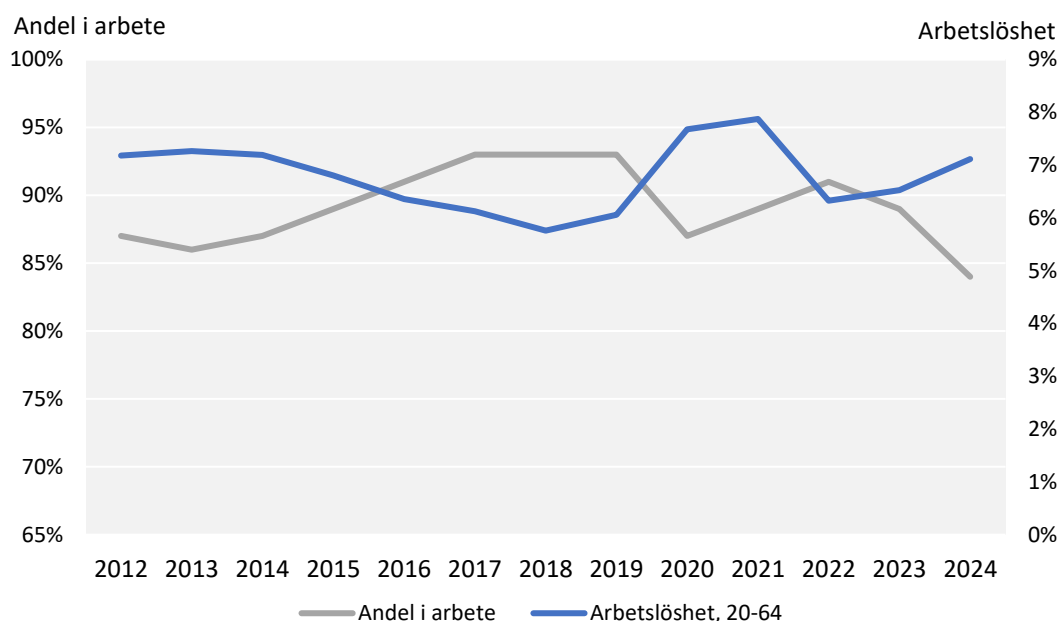
Utifrån uppgifter om de examinerades kön, ålder, födelseland (inrikes/utrikes) och tidigare utbildningsnivå har vi därför undersökt hur fördelningen på dessa bakgrundsfaktorer har förändrats mellan undersökningarna 2023 och 2024 och om dessa förändringar kan ha bidragit till minskningen av andelen i arbete.

Analysen visar på mycket små förändringar i fördelningen av de examinerades sammansättning utifrån dessa bakgrundsfaktorer. Dessa förändringars påverkan på andelen i arbete är också, var och en för sig, högst marginella och förklarar inte den minskade andelen i arbete. Det bör dock påpekas att det kan ha skett förändringar i de examinerades sammansättning utifrån andra bakgrundsfaktorer än de vi har uppgift om, vilket skulle ha kunnat påverka resultaten.

2.5 Samband mellan andel i arbete och konjunkturen

I en lågkonjunktur stiger arbetslösheten ofta. När arbetslösheten stiger och individer har svårare att få arbete så bör det rimligtvis även gälla examinerade från yrkeshögskoleprogram. Vi har därför undersökt om det finns ett samband mellan arbetslösheten i stort och andelen i arbete bland de examinerade från yrkeshögskolan. I diagram 8 framgår utvecklingen av båda dessa och det är tydligt att när arbetslösheten stiger så sjunker andelen i arbete bland de examinerade. Det finns alltså ett negativt samband mellan arbetslösheten i stort och andelen i arbete.⁴

Diagram 8. Andel i arbete året efter YH-examen och arbetslösheten i riket, 2012 – 2024 (vänster y-axel är bruten, diagrammet har två skalor).

Not: Arbetslöshetssiffrorna utgår från SCB:s arbetskraftsundersökning (AKU), vilken avser personer i åldern 20–64 år.

2.6 Över hälften hade jobb där de gjort LIA

Lärande i arbete (LIA) är en viktig del av arbetslivets medverkan inom yrkeshögskoleprogram. Under LIA-perioderna ska den studerande under handledning på en arbetsplats tillgodogöra sig ny kunskap samt öva och utveckla sin förmåga att tillämpa sina kunskaper i en verklig arbetsmiljö.

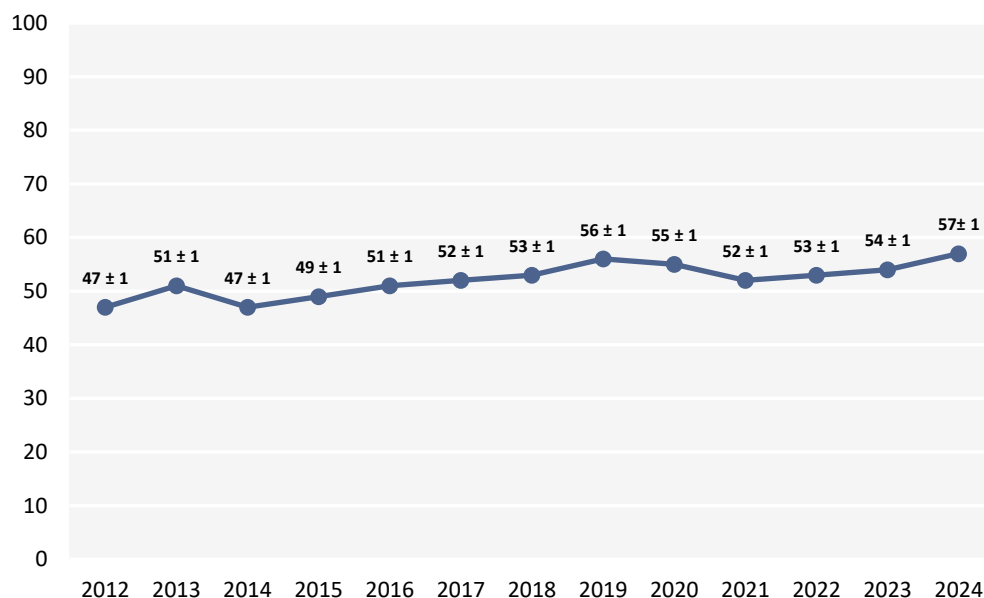
Drygt hälften (57 procent) av de examinerade som var anställda året efter examen hade genomfört LIA hos sin nuvarande arbetsgivare. Detta var en ökning från 54 procent i 2023 års undersökning. Över hälften av dem med ett arbete efter examen fick det alltså kopplat till sin LIA-plats.

⁴ Korrelationen mellan arbetslösheten i befolkningen (20–64 år) och andelen i arbete efter utbildningen för YH-examinerade är -0,78.

Diagram 9. Examinerade som genomfört någon LIA-kurs hos sin nuvarande arbetsgivare, 2012–2024.

Avser examinerade som var anställda året efter examen.

Procent

Det fanns skillnader mellan män och kvinnor i andelen som hade ett arbete hos en arbetsgivare där de genomfört LIA. Bland männen var andelen högre, 59 procent jämfört med 55 procent bland kvinnor. Andelen var också högre bland inrikes födda (58 procent) jämfört med utrikes födda (53 procent).

2.6.1 Andel i arbete på LIA-plats efter utbildningsområden

Det fanns skillnader i andelen som genomfört LIA hos sin nuvarande arbetsgivare mellan utbildningsområdena. Området transporttjänster hade en högre andel jämfört med yrkeshögskolan totalt. För transporttjänster har andelen varit högre än det totala resultatet sedan 2012, med undantag för undersökningen 2022⁵.

Inom säkerhetstjänster och journalistik och information var andelen som genomfört LIA hos sin nuvarande arbetsgivare lägre jämfört med det totala resultatet.

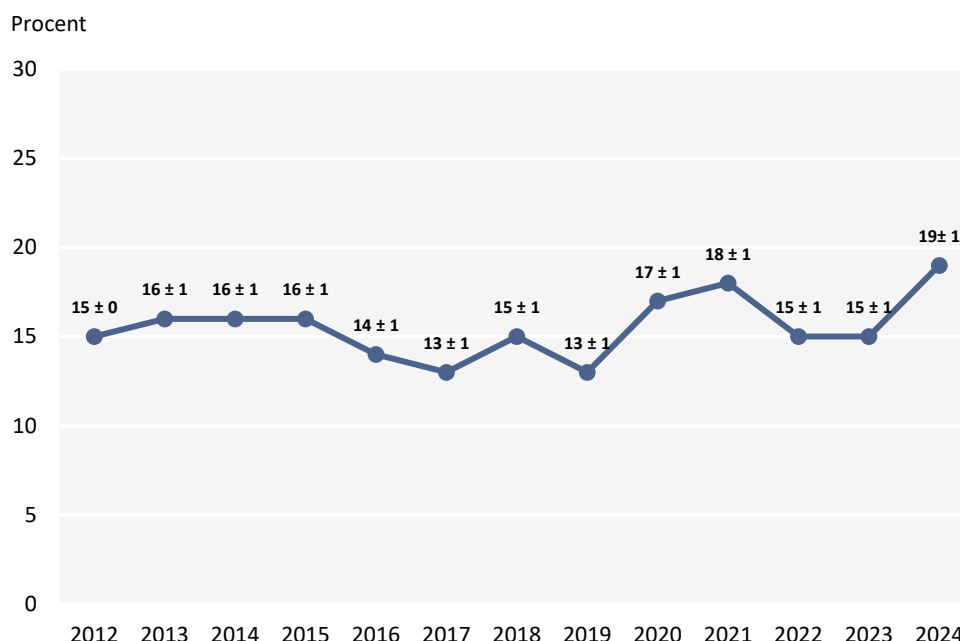
2.7 Ökad andel som gick tillbaka till samma arbetsgivare

De examinerade med anställning efter utbildningen tillfrågades även om de arbetade hos samma arbetsgivare som före utbildningen. Totalt gick 19 procent tillbaka till den arbetsgivare de hade före utbildningen, vilket kan jämföras med 15 procent det föregående året. Detta var i nivå med undersökningen 2021.

⁵ Att andelen som arbetar på tidigare LIA-plats var högre inom transporttjänster jämfört med yrkeshögskolan totalt beror i hög grad på att utbildningsområdet inkluderar utbildningar till lokförare. Inom den inriktningen har andelen som arbetar på tidigare LIA-plats de flesta år varit betydligt högre än inom yrkeshögskolan totalt.

Diagram 10. Examinerade som arbetar hos samma arbetsgivare som före utbildningen, 2012–2024.

Avser examinerade som var anställda året efter examen.

2.7.1 Andel med samma arbetsgivare som före utbildningen efter utbildningsområden

Andelen som har samma arbetsgivare som före utbildningen ökade med fyra procentenheter jämfört med 2023. Ökningen skedde inom data/it och hälso- och sjukvård samt socialt arbete. Att andelen ökar kan ha att göra med att det blivit svårare att över lag få ett arbete och att färre haft möjlighet att få ett mer kvalificerat arbete än tidigare.

Det finns även en stor variation mellan utbildningsområdena. Exempelvis är hälso- och sjukvård samt socialt arbete ett område där en hög andel stannar kvar på samma arbetsplats efter utbildningen medan det är lägre andel inom data/it.

Högst andel som arbetade hos samma arbetsgivare som före utbildningen fanns inom hälso- och sjukvård samt socialt arbete, pedagogik och undervisning samt säkerhetstjänster. För dessa tre områden varierade andelarna mellan 26 och 41 procent. Samma områden hade högst andel även de tre föregående åren.

Lägst andel som arbetade hos samma arbetsgivare som före utbildningen fanns inom

- data/it
- ekonomi administration och försäljning
- kultur, media och design
- transporttjänster
- juridik.

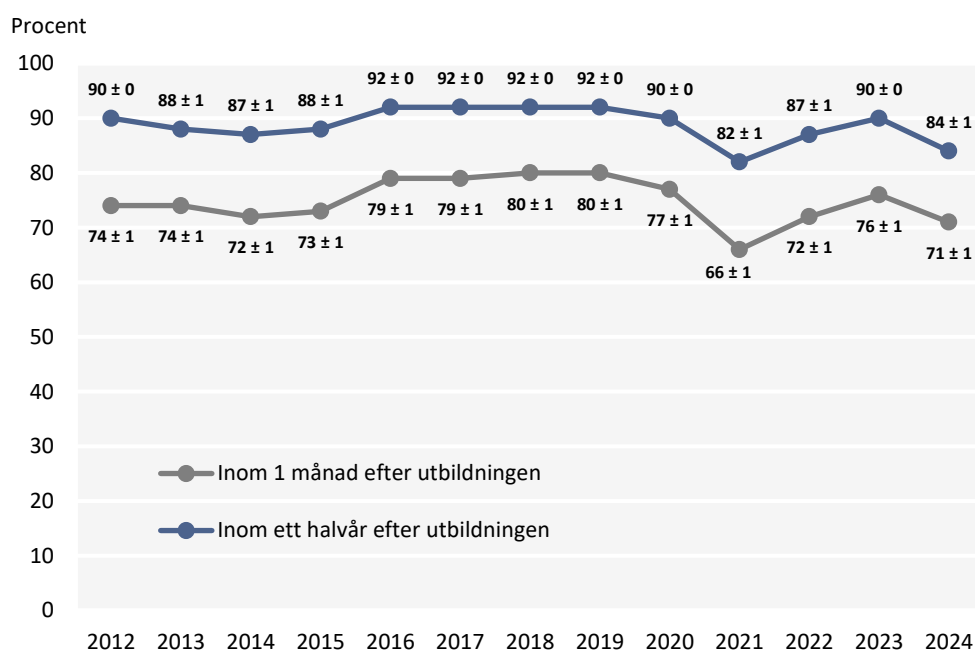
Inom tre av dessa områden (data/it, ekonomi, administration och försäljning samt kultur, media och design) har andelen varit lägre än för yrkeshögskolan totalt under flera år.

2.8 Minskad andel i arbete en månad respektive ett halvår efter examen

Årets undersökning visar att andelen som fått arbete i nära anslutning till utbildningens slut har minskat jämfört med motsvarande andel året innan. Redan innan utbildningen avslutades eller senast inom en månad efter examen hade 71 procent ett arbete, vilket är bland de lägsta andelarna under perioden 2012–2024. Det enda år som andelen varit lägre var 2021 då den låga andelen sannolikt var en effekt av coronapandemin.

Inom ett halvår efter utbildningen hade 84 procent ett arbete, vilket även det var den lägsta andelen hittills bortsett från 2021.

Diagram 11. Andel i arbete inom en månad efter utbildningen samt inom ett halvår efter utbildningen, 2012–2024.

3 Överensstämmelse arbete och utbildning

I det här avsnittet redovisas de examinerades bedömning av hur väl deras arbete överensstämmer med utbildningen samt resultaten från andra enkätfrågor som relaterar till detta.

3.1 Lägsta överensstämmelsen mellan arbete och utbildning sedan 2015

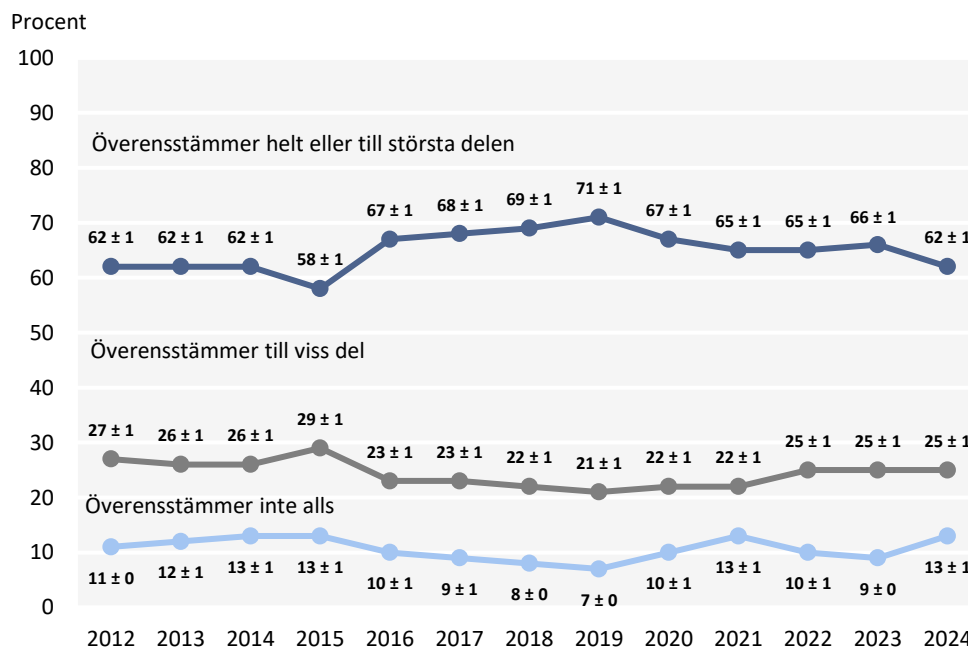
Merparten av de examinerade med arbete, har ett arbete som överensstämmer med utbildningen. Av de med arbete året efter examen var det 62 procent som hade ett arbete som överensstämde helt eller till största delen med utbildningen. Det var en minskning med 4 procentenheter sedan 2023 och den lägsta andelen sedan 2015. Under perioden 2016–2023 har motsvarande andel varierat mellan 65 och 71 procent.

Förutom de examinerade vars arbete överensstämde helt eller till största delen med utbildningen var det ytterligare 25 procent vars arbete överensstämde till viss del. Resterande 13 procent hade ett arbete som inte alls överensstämde med utbildningen.

Det var andelen med ett arbete som inte alls överensstämmer med utbildningen som ökade under 2024 medan andelen med arbete som överensstämmer till viss del var på samma nivå som året innan. Andelen som inte alls överensstämmer med utbildningen var på samma nivå som 2021 (under coronapandemin).

Diagram 12. Arbetets överensstämmelse med utbildningen, 2012–2024.

Avser examinerade med arbete året efter examen.

Att både andelen i arbete (se avsnitt 2.1) och överensstämmelsen minskade mellan 2023 och 2024 innebär att den totala andelen examinerade som antingen inte hade något arbete alls eller hade ett arbete som inte alls överensstämmer med utbildningen har ökat. Under 2023 var andelen 19 procent medan den 2024 ökade till 26 procent.

3.1.1 Överensstämmelse efter utbildningsområden

Överensstämmelsen mellan arbete och utbildning per utbildningsområde redovisas i diagram 13 och 14. För tre utbildningsområden minskade andelen som hade ett arbete som helt eller till största delen överensstämmer med utbildningen mellan 2023 och 2024. Dessa områden var:

- Data/it
- Kultur, media och design
- Samhällsbyggnad och byggteknik

Minskningen var mellan 6 och 12 procentenheter för dessa områden och alla tre hade även en minskad andel i arbete efter examen. Det var inget utbildningsområde inom yrkeshögskolan som hade en ökad andel vars arbete överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen.

Det finns skillnader mellan utbildningsområdena vad gäller överensstämmelsen mellan arbete och utbildning. Fyra områden hade 2024 en högre andel, där den examinerade bedömde att arbetet överensstämde helt eller till största delen med utbildningen, jämfört med yrkeshögskolan totalt. Dessa områden var:

- Transporttjänster
- Säkerhetstjänster
- Ekonomi, administration och försäljning
- Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske

Både området transporttjänster och området ekonomi, administration och försäljning har haft en högre andel än totalen under flera år. För transporttjänster, som var det område med högst överensstämmelse mellan arbete och utbildning, var andelen 88 procent.

Tre områden hade i stället en lägre andel än yrkeshögskolan totalt:

- Hotell, restaurang och turism
- Pedagogik och undervisning
- Samhällsbyggnad och byggteknik

Andelen för dessa tre områden varierade mellan 45 och 55 procent. För samtliga av dessa områden var andelen lägre än totalen även under 2023. Hotell, restaurang och turism har haft en lägre andel än totalen de flesta år sedan 2012. Under pandemiåren 2020 och 2021 minskade andelen, men har därefter legat på ungefär samma nivå som före pandemin.

Diagram 13. Andel med arbete som överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen, stora utbildningsområden, 2024.

Avser examinerade med arbete året efter examen.

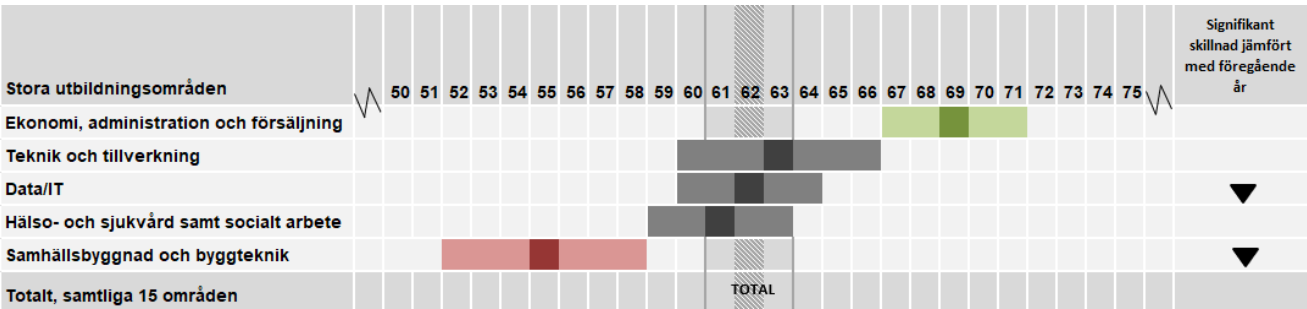
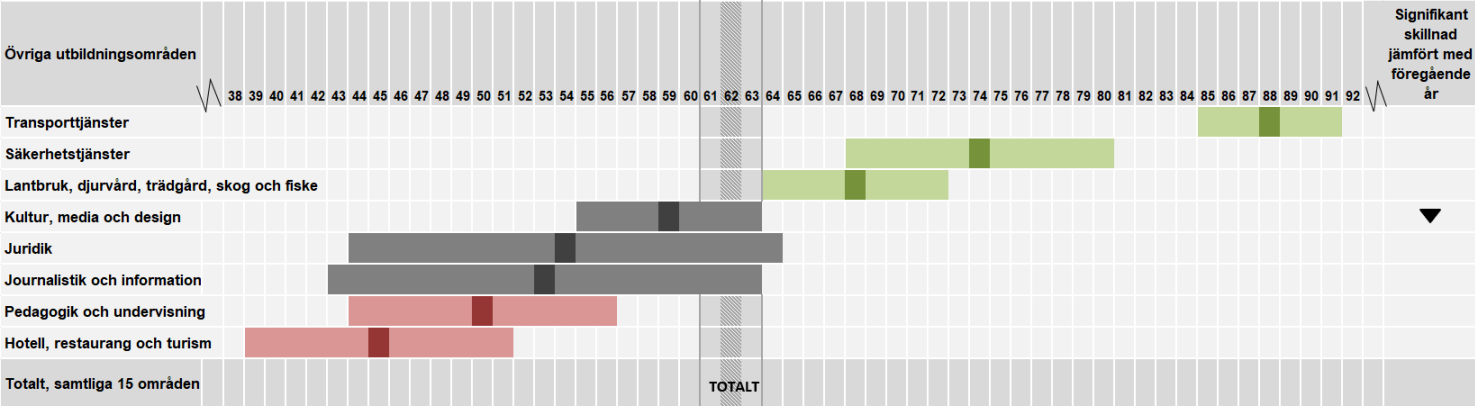

Diagram 14. Andel med arbete som överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen, övriga utbildningsområden, 2024.

Avser examinerade med arbete året efter examen.

Not: Friskvård och kroppsvård redovisas inte på grund av för få svaranden.

3.1.2 Överensstämmelse efter kön, ålder samt inrikes och utrikes födda

Det var inga skillnader mellan kvinnor och män vad gäller hur väl arbetet överensstämde med utbildningen 2024. Detta var i likhet med de närmast föregående åren.

Det fanns dock skillnader i överensstämmelsen mellan utbildningen och arbetet beroende på både ålder och födelseland. Åldersgruppen 40 år eller äldre hade en lägre andel vars arbete överensstämde helt eller till största delen med utbildningen jämfört med de yngre åldrarna. Utrikes födda hade också en lägre andel än inrikes födda, 56 procent jämfört med 64 procent. Dessa mönster har sett likadana ut även under de flesta tidigare år.

Andelen som hade ett arbete som inte alls överensstämde med utbildningen ökade mellan 2023 och 2024 för både kvinnor och män, inrikes- och utrikes födda samt för nästan alla åldersgrupper. Åldersgruppen 24 år eller yngre var den enda grupp som detta inte gällde för. I den åldersgruppen var i stället andelen i nivå med det föregående året.

3.1.3 Lägre överensstämmelse bland de med samma arbetsgivare som före utbildningen

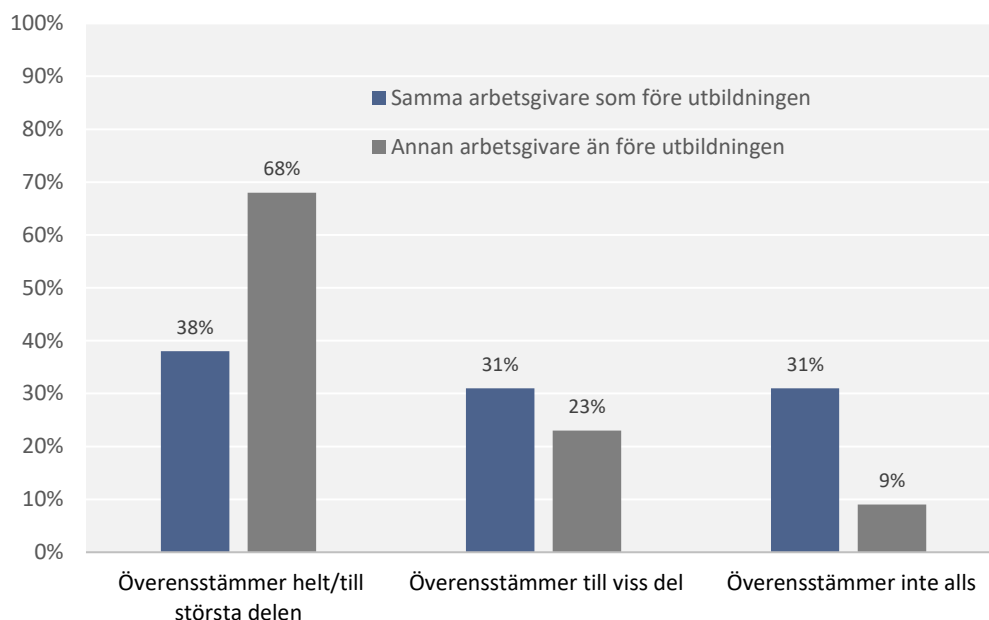
Som redovisades i avsnitt 2.7 var det enligt 2024 års undersökning 19 procent av de examinerade med arbete som hade samma arbetsgivare som före utbildningen. Det var en ökning från året innan då motsvarande andel var 15 procent.

Liksom tidigare år visar resultaten från undersökningen att överensstämmelsen mellan arbete och utbildning är lägre för de med samma arbetsgivare som före utbildningen. I denna grupp var det 38 procent som hade ett arbete som överensstämde helt eller till största del med utbildningen jämfört med 68 procent bland dem som hade annan arbetsgivare än före utbildningen.

Andelen som hade ett arbete som inte alls överensstämde med utbildningen var i stället högre bland dem med samma arbetsgivare som före utbildningen (31 procent) jämfört med dem som bytt arbetsgivare (9 procent). Bland dem med samma arbetsgivare som före utbildningen, har andelen som har ett arbete som inte alls överensstämmer med utbildningen ökat jämfört med 2023. Bland dem som bytt arbetsgivare var andelen i nivå med 2023.

Diagram 15. Överensstämmelse mellan arbete och utbildning beroende på om den examinerade hade samma arbetsgivare före och efter utbildningen, 2024.

Avser examinerade som var anställda både före och efter utbildningen.

Not: De redovisade procenttalen har en felmarginal på max ± 2 procentenheter.

3.2 Ökad andel som uppger att svårigheter att få arbete är orsaken till att arbetet inte överensstämmer med utbildningen

Det finns flera skäl till att de examinerade har arbeten som inte alls överensstämmer med utbildningen. Enligt 2024 års undersökning var det vanligaste skälet att det var svårt att överhuvudtaget få ett arbete. Även tidigare år har detta varit ett av de främsta skälen. Andelen som uppgett detta ökade under åren 2020 och 2021 och har därefter legat på en högre nivå än åren innan. År 2024 ökade andelen ytterligare och av de som hade ett arbete där arbetet inte alls överensstämde med utbildningen var det 54 procent som uppgav detta som skäl, eller i alla fall som ett av skälen. Under åren 2020–2023 var motsvarande andel mellan 37 och 43 procent. Det näst vanligaste skälet till att arbetet inte överensstämmer med utbildningen var 2024 att den examinerade saknar den erfarenhet som krävs.

Både bland kvinnor och män var svårigheter att överhuvudtaget få ett arbete det vanligaste skälet till att arbetet inte överensstämde med utbildningen. Andelen som svarade detta var högre bland männen än bland kvinnorna.

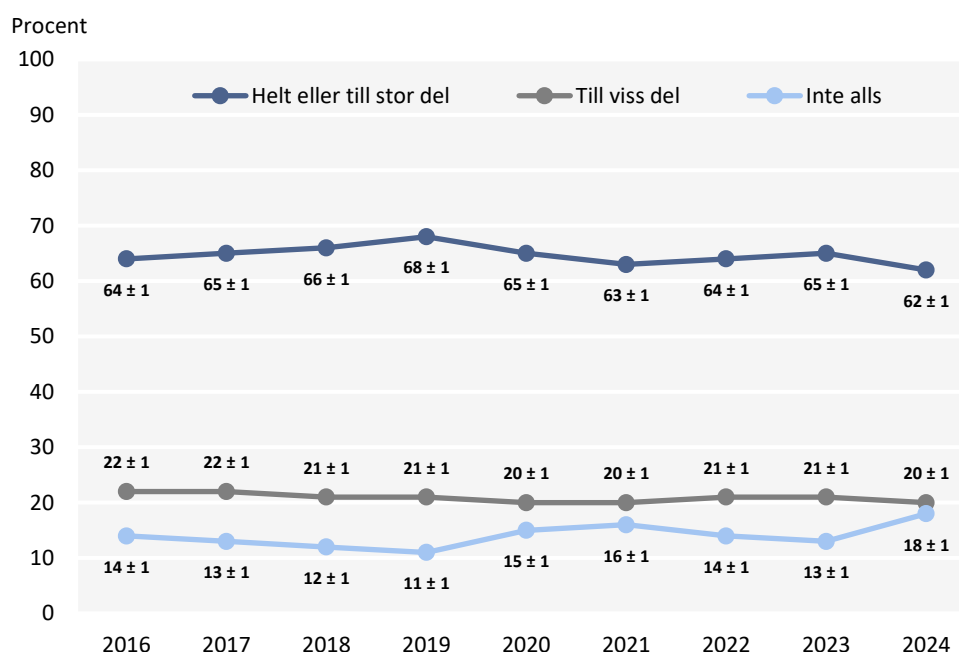
Inom tre av de fem stora utbildningsområdena var "svårt att överhuvudtaget få ett jobb" det klart vanligaste skälet till att arbetet inte överensstämde med utbildningen (data/it, ekonomi, administrations och försäljning samt samhällsbyggnad och byggt teknik). Även inom teknik och tillverkning var andelen som svarade detta förhållandevis hög och bland de vanligaste skälen. För området hälso- och sjukvård samt socialt arbete var andelen som svarade detta däremot betydligt lägre och flera andra skäl uppgavs som lika vanliga. De skäl som var nästan lika vanliga var "svårt att få arbete där jag vill bo", "nuvarande arbete är mer attraktivt" och "har valt att vara kvar på mitt gamla jobb".

3.3 Ökad andel som bedömer att utbildningen inte var en förutsättning för att få arbetet

Merparten av de examinerade som hade arbete efter examen ansåg att utbildningen åtminstone till viss del⁶ var en förutsättning för att de skulle få sitt arbete (oavsett om arbetsgivaren krävde utbildningen eller inte). Det var 62 procent som svarade att utbildningen helt eller till stor del var en förutsättning för att få arbetet, 20 procent svarade till viss del och 18 procent svarade att utbildningen inte alls var en förutsättning för att få arbetet. Andelen som uppgav att utbildningen inte alls var en förutsättning för att få arbetet ökade 2024 och var högre än de flesta tidigare år.

Diagram 16. Examinerades bedömning av i vilken grad utbildningen var en förutsättning för att få nuvarande arbete, 2016–2024.

Avser examinerade med arbete året efter examen.

Det fanns inga skillnader mellan kvinnor och män i bedömningen av om utbildningen var en förutsättning för att få arbetet.

3.3.1 Bedömningen av om utbildningen var en förutsättning för att få arbetet varierar med överensstämmelsen arbete och utbildning

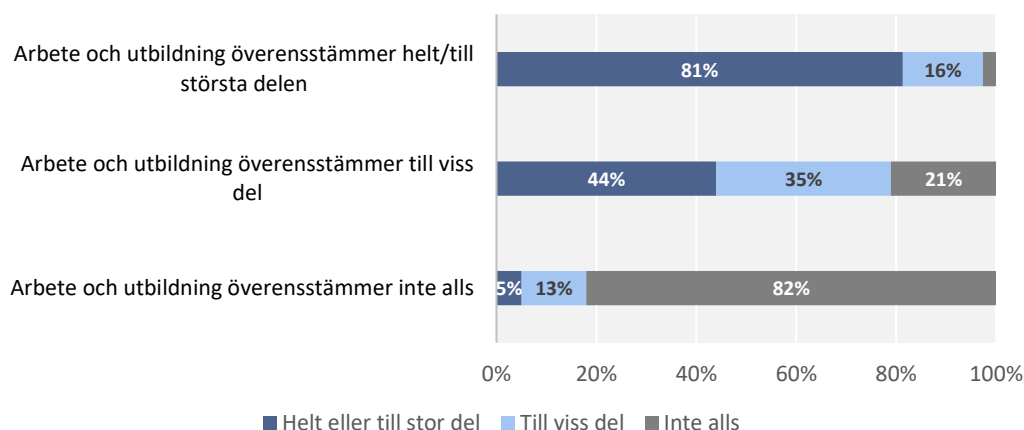
Om utbildningen bedömts vara en förutsättning för att få arbetet, varierar med hur väl den examinerades arbete överensstämmer med utbildningen. Bland dem som hade ett arbete som överensstämde helt eller till största del med utbildningen bedömde de flesta (81 procent) att utbildningen helt eller till stor del var en förutsättning för att de skulle få sitt arbete. Bland dem som hade ett arbete som inte alls överensstämde med utbildningen gällde det motsatta. Merparten av dessa (82 procent) bedömde att utbildningen inte alls var en förutsättning för att få arbetet. Mönstret överensstämmer med tidigare år.

⁶ Begreppet "åtminstone till viss del" är en hopslagning av de två svarsalternativen "Ja, helt eller till stor del" och "Ja, till viss del".

Värt att notera är att bland dem där arbetet inte alls överensstämde med utbildningen var det 5 procent som svarade att utbildningen helt eller till stor del varit en förutsättning för att få arbetet och 13 procent som svarade att den delvis varit en förutsättning. Utbildningen bedöms således ha varit en förutsättning för att få arbete även för en del av dem med arbeten som inte överensstämmer med utbildningen.

Diagram 17. Examinerares bedömning av i vilken grad utbildningen var en förutsättning för att få arbete fördelat efter arbetets överensstämmelse med utbildningen, 2024.

Avser examinerade med arbete året efter examen.

Not: De redovisade procentalen har en felmarginal på max ± 2 procentenheter.

3.4 De med arbete som överensstämmer med utbildningen har i hög grad fått med sig det som behövs och har användning av kunskaperna

Nästan alla med ett arbete som överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen tyckte att de i alla fall till viss del fått lära sig vad de behöver för att utföra sitt arbete. Det var 64 procent som uppgav att de helt eller i stor utsträckning fått lära sig det de behöver medan 35 procent svarade i viss utsträckning. Kvinnorna ansåg i högre grad än männen att de i stor utsträckning fått lära sig det de behöver (67 procent jämfört med 61 procent).

De flesta som har ett arbete som överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen har också användning av det de lärt sig på utbildningen. Det var 70 procent som uppgav att de helt eller i stor utsträckning använder det de lärt sig på utbildningen i sitt arbete medan 29 procent svarade att de använde kunskaperna i viss utsträckning. Det fanns inga skillnader mellan kvinnor och män.

Även bland dem där arbetet inte alls överensstämmer med utbildningen kan emellertid utbildningen vara användbar. Drygt en fjärdedel i denna grupp uppgav att de, trots att arbetet inte alls överensstämde med utbildningen, åtminstone hade viss användning av kunskaperna från utbildningen.

Det fanns inga skillnader mellan 2023 och 2024 vare sig vad gäller andelen som upplever att de lärt sig det de behöver respektive har användning av kunskaperna från utbildningen.

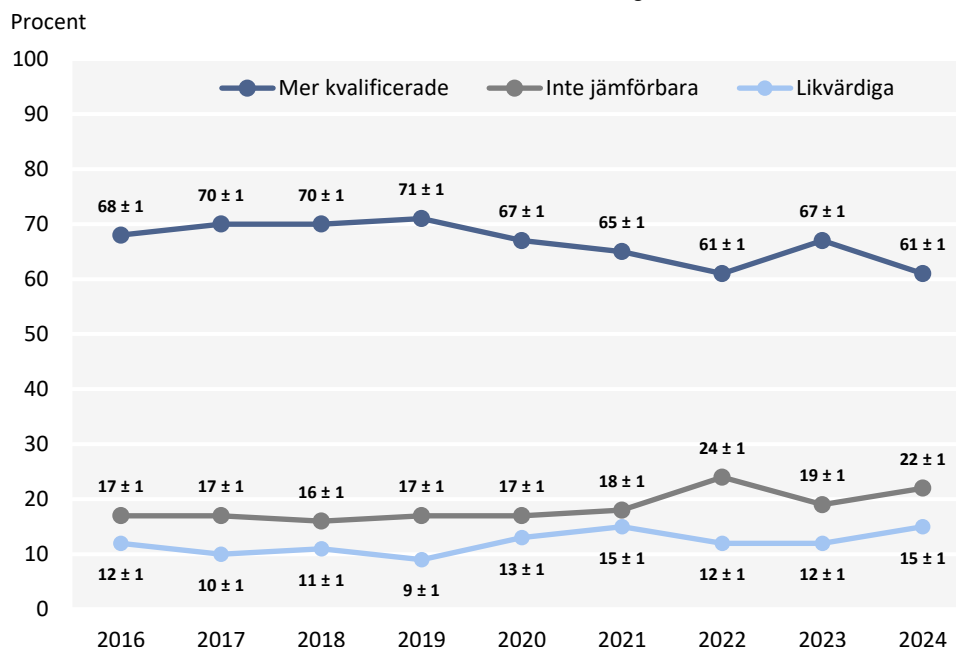
3.5 Mer kvalificerade arbetsuppgifter efter utbildningen

Majoriteten hade mer kvalificerade arbetsuppgifter efter utbildningen jämfört med före. Av de examinerade med arbete både före och efter utbildningen uppgav 61 procent att de hade mer kvalificerade arbetsuppgifter efter sin utbildning. Det innebar en minskning jämfört med året innan och en återgång till samma nivå som 2022 då andelen uppnådde sin dittills lägsta nivå.

De som inte hade mer kvalificerade arbetsuppgifter efter utbildningen uppgav till största del att arbetsuppgifterna inte var jämförbara med dem före utbildningen eller likvärdiga. En mycket liten andel (2 procent) ansåg att de fått mindre kvalificerade arbetsuppgifter efter utbildningen. Denna andel har legat konstant alla år sedan 2016.

Diagram 18. Hur arbetsuppgifterna förändrats jämfört med före utbildningen, 2016–2024.

Avser examinerade med arbete både före och efter utbildningen.

Män uppgav i högre grad än kvinnor att de hade mer kvalificerade arbetsuppgifter efter utbildningen (66 respektive 57 procent). Det var emellertid en högre andel bland kvinnorna som hade samma arbetsgivare som före utbildningen. Det är vanligare i denna grupp än bland de som bytt arbetsgivare, att ha likvärdiga arbetsuppgifter som före utbildningen (se mer i avsnitt 3.5.1 nedan).

3.5.1 Vanligare med likvärdiga arbetsuppgifter bland dem med samma arbetsgivare som före utbildningen

Det finns skillnader i hur arbetsuppgifterna förändrats beroende på om de examinerade har samma arbetsgivare både före och efter utbildningen eller ej. Bland de examinerade som hade samma arbetsgivare både före och efter utbildningen var det lika vanligt att ha mer kvalificerade arbetsuppgifter som att ha arbetsuppgifter som var likvärdiga (45 procent).

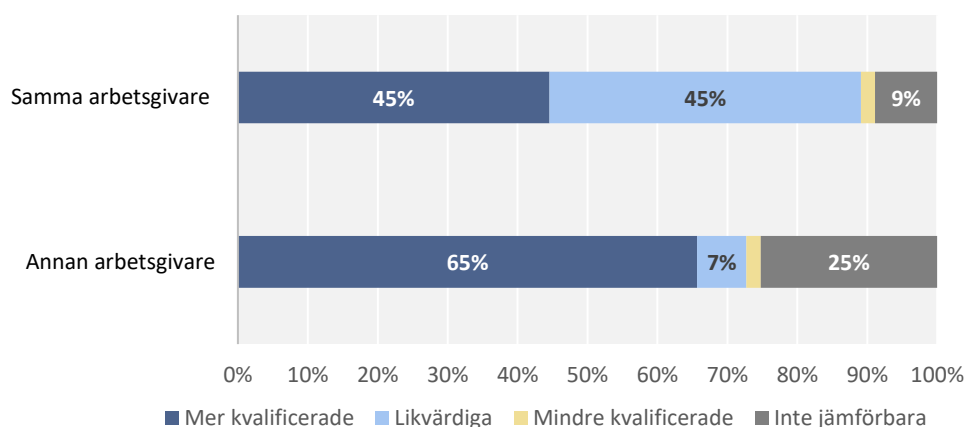
Bland dem som hade en annan arbetsgivare efter utbildningen, var det vanligast att ha mer kvalificerade uppgifter efter utbildningen (65 procent). Att arbetsuppgifterna var likvärdiga med de man hade före utbildningen var ovanligt bland dem som bytt arbetsgivare (7 procent). Andelen som ansåg att arbetsuppgifterna var mindre

kvalificerade än före utbildningen var lika liten för båda dessa grupper. Mönstret överensstämmer med tidigare år.

Bland både dem med samma arbetsgivare och de med annan arbetsgivare än före utbildningen har andelen med mer kvalificerade arbetsuppgifter minskat mellan 2023 och 2024.

Diagram 19. Examinerares bedömning av hur arbetsuppgifterna förändrats jämfört med före utbildningen, 2024.

Avser examinerade med arbete både före och efter utbildningen.

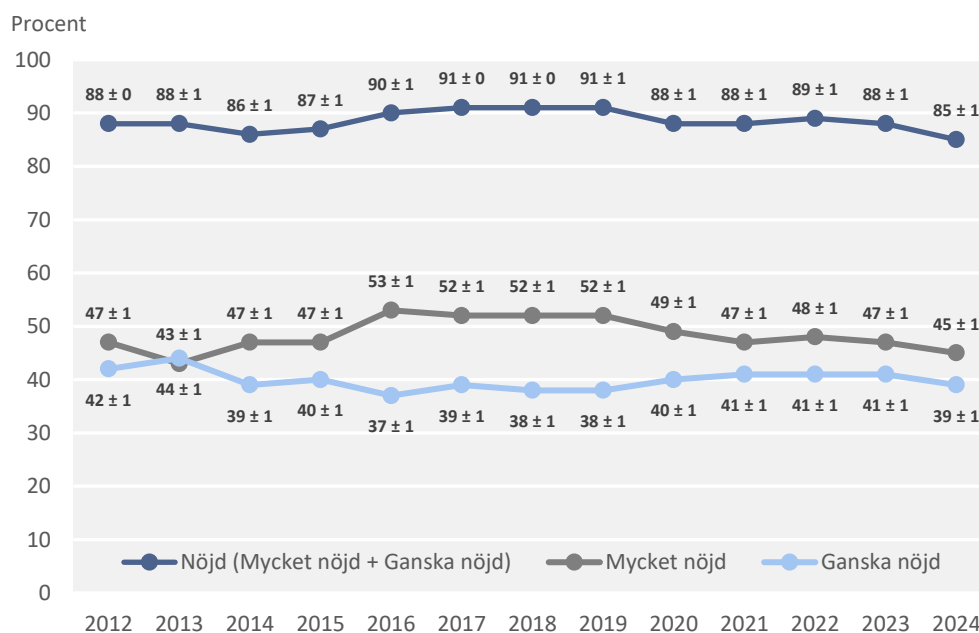

4 Nöjdhet med utbildningen

4.1 Minskad andel som är nöjda med utbildningen

Majoriteten av de examinerade, 85 procent, var nöjda med sin utbildning som helhet (45 procent var mycket nöjda och 39 procent var ganska nöjda). Resterande 15 procent var missnöjda med sin utbildning. Jämfört med 2023 års undersökning har andelen nöjda minskat med tre procentenheter.

Diagram 20. Andel nöjda med utbildningen som helhet, 2012–2024.

4.1.1 Nöjdhet med utbildningen efter utbildningsområden

Inom fyra utbildningsområden minskade andelen nöjda mellan 2023 och 2024. Det var inom

- ekonomi, administration och försäljning
- samhällsbyggnad och byggt teknik
- data/it
- kultur, media och design.

Se diagram 21 och 22. Samma områden uppvisade även en minskad andel i arbete.

Områdena samhällsbyggnad och byggt teknik, data/it samt kultur, media och design har de senaste två åren haft lägre nöjdhet än yrkeshögskolan totalt. Minskningen under 2024 innebar att nöjdheten bland de examinerade inom dessa områden var lägre än på många år. Andelen nöjda varierade mellan 74 och 78 procent för dessa tre områden 2024, vilket kan jämföras med 85 procent för yrkeshögskolan totalt.

Området ekonomi, administration och försäljning uppvisade, trots minskad nöjdhet, en högre andel nöjda än yrkeshögskolan totalt 2024. Nöjdheten bland de examinerade var högre än för yrkeshögskolan totalt inom följande områden:

- Ekonomi, administration och försäljning
- Hälso- och sjukvård samt socialt arbete
- Transporttjänster
- Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske

Inom dessa områden var andelen nöjda mellan 92 och 95 procent 2024. För hälso- och sjukvård samt socialt arbete har andelen nöjda varit högre än yrkeshögskolan totalt nästan alla år sedan 2012.

Diagram 21. Andel nöjda med utbildningen som helhet, stora utbildningsområden, 2024.

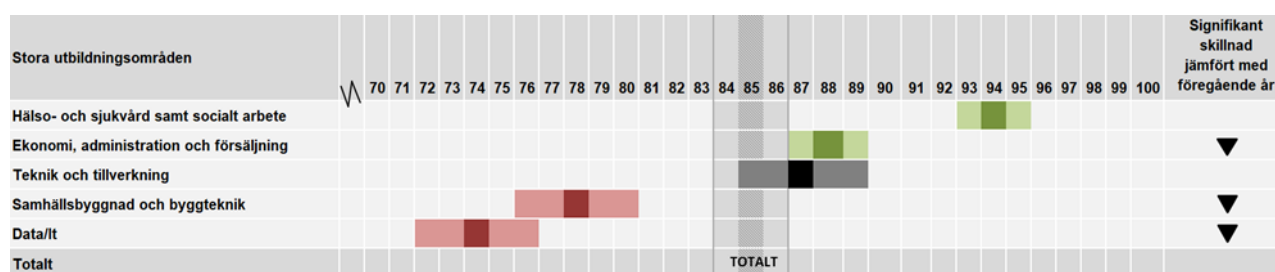
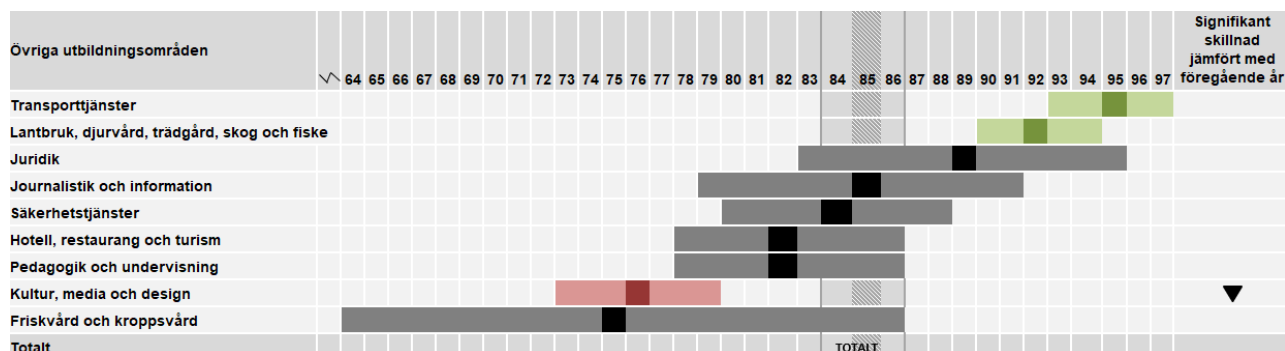

Diagram 22. Andel nöjda med utbildningen som helhet, övriga utbildningsområden, 2024.

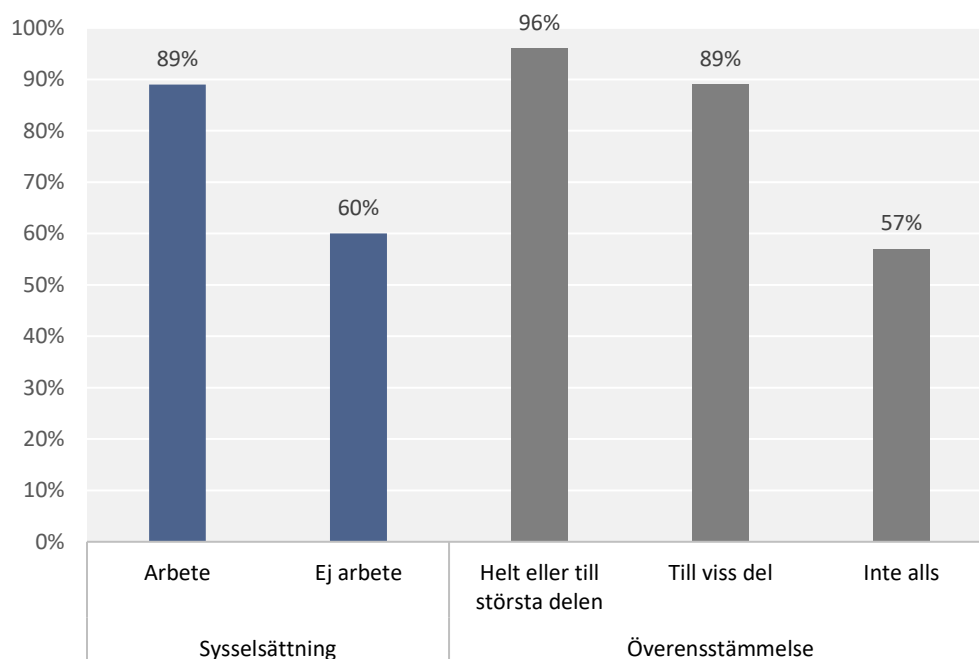
4.1.2 Nöjdheten varierar beroende på sysselsättning och arbetets överensstämmelse med utbildningen

I likhet med tidigare år varierade nöjdheten med utbildningen beroende på om den examinerade hade ett arbete eller inte efter utbildningen samt om arbetet överensstämde med utbildningen. Andelen som var nöjda med utbildningen var högre bland dem som hade ett arbete jämfört med dem som inte hade ett arbete, 89 procent jämfört med 60 procent.

De som hade ett arbete som överensstämde med utbildningen var också i större utsträckning nöjda med utbildningen. Bland de examinerade, vars arbete överensstämde helt eller till största delen med utbildningen, var 96 procent nöjda med utbildningen som helhet. Andelen nöjda bland dem som hade ett arbete som inte alls överensstämde med utbildningen var 57 procent.

Som tidigare redovisats har andelen examinerade som antingen saknar arbete eller har ett arbete som inte alls överensstämmer med utbildningen ökat mellan 2023 och 2024. Att denna grupp har blivit större bedöms delvis förklara minskningen i nöjdhet mellan dessa år.

Diagram 23. Andel nöjda med utbildningen som helhet efter den examinerades sysselsättning och arbetets överensstämmelse med utbildningen, 2024.

Not: De redovisade procenttalen har en felmarginal på max ± 2 procentenheter.

4.1.3 Nöjdhet med utbildningen efter kön, inrikes eller utrikes födda samt åldersgrupper

I likhet med de närmast föregående åren var kvinnorna i högre utsträckning än männen nöjda med sin utbildning. Av kvinnorna var 87 procent nöjda med utbildningen jämfört med 82 procent av männen. För både kvinnor och män minskade nöjdheten jämfört med 2023 och minskningen var lika stor för båda könen (3 procentenheter).

Inrikes födda var i högre utsträckning än utrikes födda nöjda med utbildningen, 86 procent jämfört med 78 procent. Även detta var i likhet med de närmast föregående åren. Jämfört med året innan minskade andelen nöjda bland båda dessa grupper. Minskningen var emellertid större för utrikes födda än för inrikes födda (6 procentenheter jämfört med 3 procentenheter).

Som tidigare redovisats finns det inga skillnader mellan kvinnor och män vad gäller andelen i arbete och överensstämmelsen mellan arbete och utbildning. Att kvinnor är nöjda med utbildningen i högre grad än män kan därmed inte förklaras av detta. Däremot är det en högre andel i arbete och en högre överensstämmelse mellan utbildning och arbete bland inrikes födda jämfört med utrikes födda. Dessa skillnader kan delvis förklara att andelen nöjda var högre bland inrikes födda jämfört med utrikes födda.

5 Utbildningsområden med minskad andel i arbete eller överensstämmelse 2024

I avsnitt 2.3 och avsnitt 3.1.1 gav vi en övergripande bild av andelen i arbete respektive överensstämmelsen mellan arbete och utbildning för utbildningsområdena inom yrkeshögskolan. Fyra utbildningsområden hade en minskad i andel i arbete och/eller överensstämmelse mellan arbete och utbildning under 2024. Det var områdena

- data/it
- ekonomi, administration och försäljning
- samhällsbyggnad och byggteknik
- kultur, media och design.

Nedan följer en fördjupad beskrivning av dessa områden, som bland annat inkluderar utvecklingen över tid av både andel i arbete och överensstämmelse.

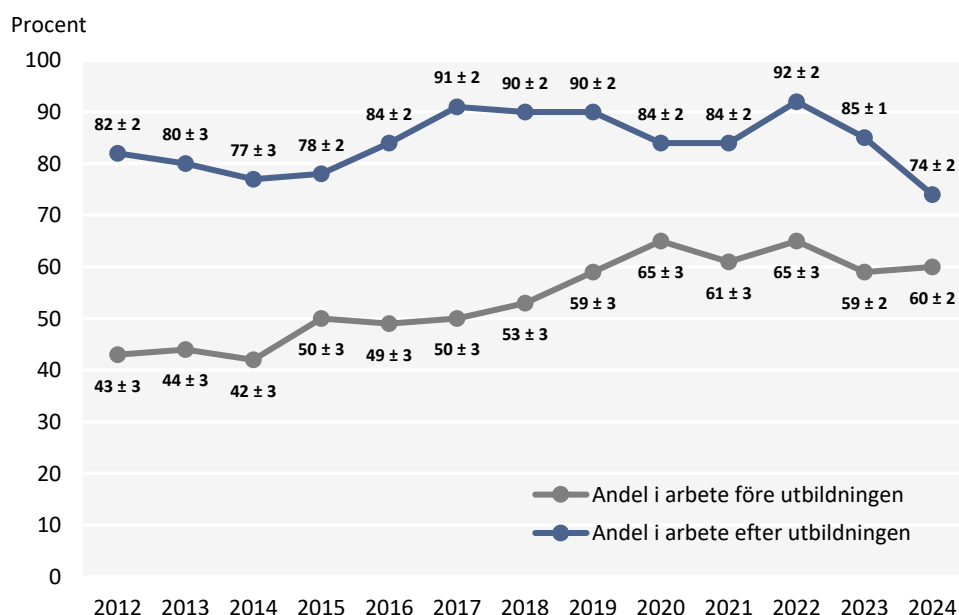
5.1 Data/it

Data/it är ett av de fem stora utbildningsområdena inom yrkeshögskolan och stod för 15 procent av de examinerade 2023. De vanligaste inriktningarna bland de examinerade var utbildningar mot systemhantering och programmering, webbutvecklare och interaktionsdesign.

5.1.1 Sysselsättning efter utbildningen

För utbildningsområde data/it har andelen i arbete efter examen varierat en del sedan 2012. År 2022 var andelen ovanligt hög med 92 procent i arbete året efter examen. Därefter har andelen minskat till 74 procent, vilket är i nivå med 2014 och 2015 och också den lägsta andelen under perioden. De flesta år har andelen i arbete efter examen varit lägre inom data/it jämfört med yrkeshögskolan totalt. Detta gäller även 2024 men skillnaden jämfört med yrkeshögskolan totalt har ökat.

Diagram 24. Andel i arbete före och efter utbildningen 2012–2024, data/it.

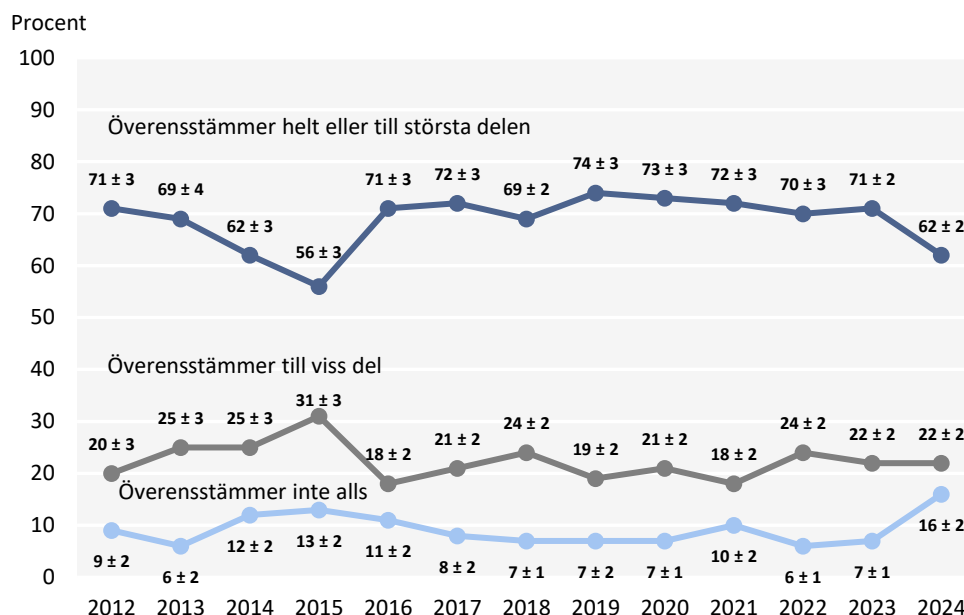

Året efter utbildningen var 18 procent av de examinerade från utbildningar inom data/it arbetssökande, 6 procent var studerande och 2 procent hade annan sysselsättning. I den föregående undersökningen var andelen arbetssökande 10 procent. En stor del av områdets minskning av andelen i arbete efter utbildningen förklaras således av att en ökad andel förblir arbetssökande efter examen.

5.1.2 Överensstämmelse arbete och utbildning

Även andelen som har ett arbete som överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen minskade mellan 2023 och 2024, från 71 till 62 procent. I stället har andelen med arbete som inte alls överensstämmer ökat. Under perioden 2020–2023 var överensstämmelsen mellan arbete och utbildning högre inom data/it än yrkeshögskolan totalt. Under 2024 var överensstämmelsen däremot i nivå med yrkeshögskolan totalt.

Diagram 25. Arbetets överensstämmelse med utbildningen 2012–2024, data/it.

För data/it är det två skäl som är de klart vanligaste till att arbetet inte alls överensstämmer med utbildningen 2024. Det som flest uppgett är att det är svårt att överhuvudtaget få ett arbete och att den erfarenhet som krävs saknas. Andelen som svarat detta är dessutom betydligt högre än för yrkeshögskolan totalt.

Sammantaget innebär de relativt stora minskningarna av både andelen i arbete och överensstämmelsen att det 2024 var 37 procent av de examinerade året innan som antingen saknade arbete eller hade ett arbete som inte alls överensstämde med utbildningen. Detta kan jämföras med 21 procent 2023.

5.1.3 Utbildningsinriktningar med skillnader i resultaten

Det är fyra utbildningsinriktningar inom data/it som visar signifikanta minskningar i andelen i arbete mellan 2023 och 2024. Två av dessa har även signifikanta minskningar i överensstämmelsen mellan arbete och utbildning. Inga inriktningar inom data/it har signifikanta öknings i andelen i arbete eller överensstämmelsen.

Tabell 1. Utbildningsinriktningar (SUN5) inom data/it med signifikanta skillnader i andelen i arbete och/eller överensstämmelse mellan 2023 och 2024.

Utbildningsinriktning	Signifikant skillnad 2023–2024		Andel av samtliga examinerade inom området
	Andel i arbete	Överensstämmelse (helt eller till största delen)	
Systemhantering och programmering	Minskning	Ingen signifikant skillnad	27 %
Webbutvecklare	Minskning	Minskning	30 %
Mjukvarutestare	Minskning	Ingen signifikant skillnad	6 %
Interaktionsdesign	Minskning	Minskning	10 %

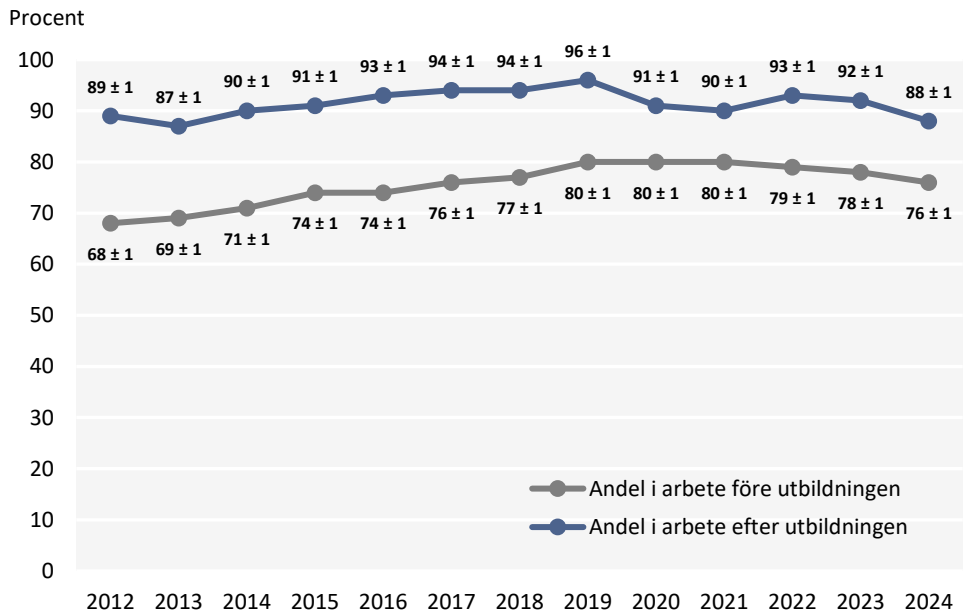
5.2 Ekonomi, administration och försäljning

Ekonomi, administration och försäljning var det utbildningsområde med flest examinerade 2023. Av alla examinerade var det 22 procent som hade gått en utbildning inom detta område. De vanligaste utbildningsinriktningarna bland de examinerade inom området var redovisningsekonom, medicinsk vårdadministratör, löneadministratör samt utbildningar inom ekonomi med inriktning mot logistik samt inom inköp och offentlig upphandling.

5.2.1 Sysselsättning efter utbildningen

För utbildningsområdet ekonomi, administration och försäljning har andelen i arbete året efter examen legat relativt stabilt över tid. Mellan 2023 och 2024 minskade andelen från 92 till 88 procent. Det innebär att andelen i arbete är lägre än de flesta tidigare år. Trots minskningen var andelen i arbete högre än för yrkeshögskolan totalt.

Diagram 26. Andel i arbete före och efter utbildningen 2012–2024, ekonomi, administration och försäljning.

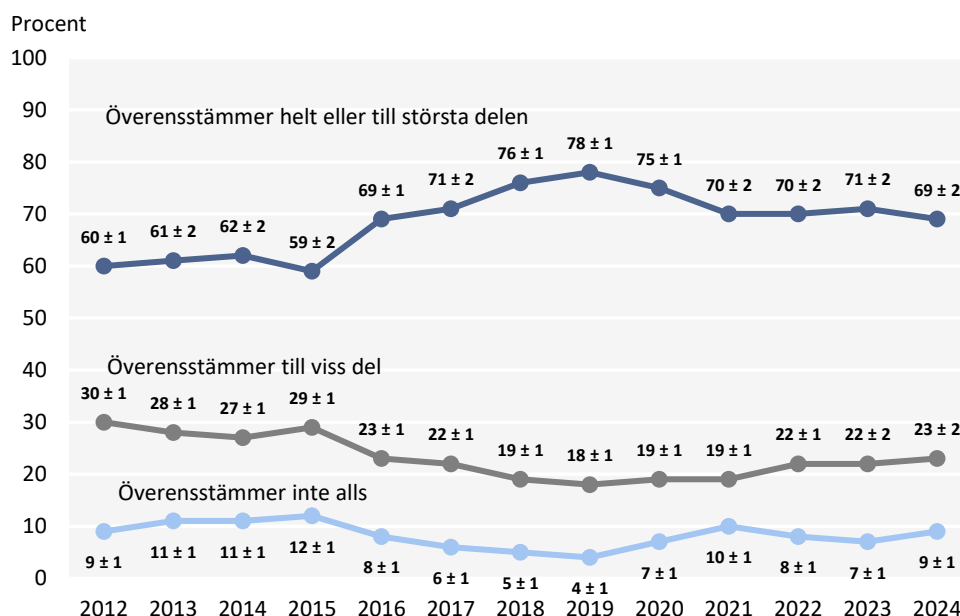

Året efter utbildningen var 7 procent av de examinerade från utbildningar inom ekonomi, administration och försäljning arbetssökande, 3 procent var studerande och 2 procent hade annan sysselsättning. Andelen arbetssökande var högre än 2023. Minskningen av andelen i arbete mellan 2023 och 2024 förklaras således av en ökad andel arbetssökande.

5.2.2 Överensstämmelse arbete och utbildning

Bland de examinerade inom området ekonomi, administration och försäljning var det 69 procent av de med arbete vars arbete överensstämde helt eller till största delen med utbildningen 2024. Detta var i nivå med de närmast föregående åren. Andelen var också något högre än för yrkeshögskolan totalt.

Diagram 27. Arbetets överensstämmelse med utbildningen 2012–2024, utbildningsområde ekonomi, administration och försäljning.

I likhet med de flesta andra utbildningsområden är det vanligaste skälet till att arbetet inte alls överensstämmer med utbildningen svårigheter att överhuvudtaget få ett arbete. Andelen som svarat detta har emellertid ökat jämfört med året innan.

Sammantaget innebär ovan relativt små förändringar gällande hur stor andel av alla examinerade inom området som antingen saknar arbete eller har ett arbete som inte alls överensstämmer med utbildningen. År 2024 gällde detta 20 procent av de som examinerades året innan, vilket kan jämföras med 14 procent 2023. Trots att denna andel ökade under 2024 var det fortfarande 80 procent av de examinerade inom området som hade ett arbete där arbetet överensstämde i alla fall delvis med utbildningen.

5.2.3 Utbildningsinriktningar med skillnader i resultaten

Det är tre utbildningsinriktningar inom området ekonomi, administration och försäljning som har signifikanta minskningar i andelen i arbete mellan 2023 och 2024, se tabellen nedan. För löneadministratör har emellertid minskningen skett från en hög nivå och andelen i arbete efter examen är trots minskningen 92 procent 2024.

Även om det inte är någon signifikant minskning för området totalt sett så är det två inriktningar som har signifikanta minskningar gällande överensstämmelsen. Inga inriktningar inom området har signifikanta öknningar vare sig i andelen i arbete eller överensstämmelsen.

Tabell 2. Utbildningsinriktningar (SUN5) inom ekonomi, administration och försäljning med signifikanta skillnader i andelen i arbete och/eller överensstämmelse mellan 2023 och 2024.

Utbildningsinriktning	Signifikant skillnad 2023–2024		Andel av samtliga examinerade inom området
	Andel i arbete	Överensstämmelse (helt eller till största delen)	
Marknadsföring	Minskning	Minskning	6 %
Digital analys/market automation	Minskning	Ingen signifikant skillnad	2 %
Löneadministratör	Minskning	Ingen signifikant skillnad	10 %
Ekonomi med inriktning mot logistik	Ingen signifikant skillnad	Minskning	11 %

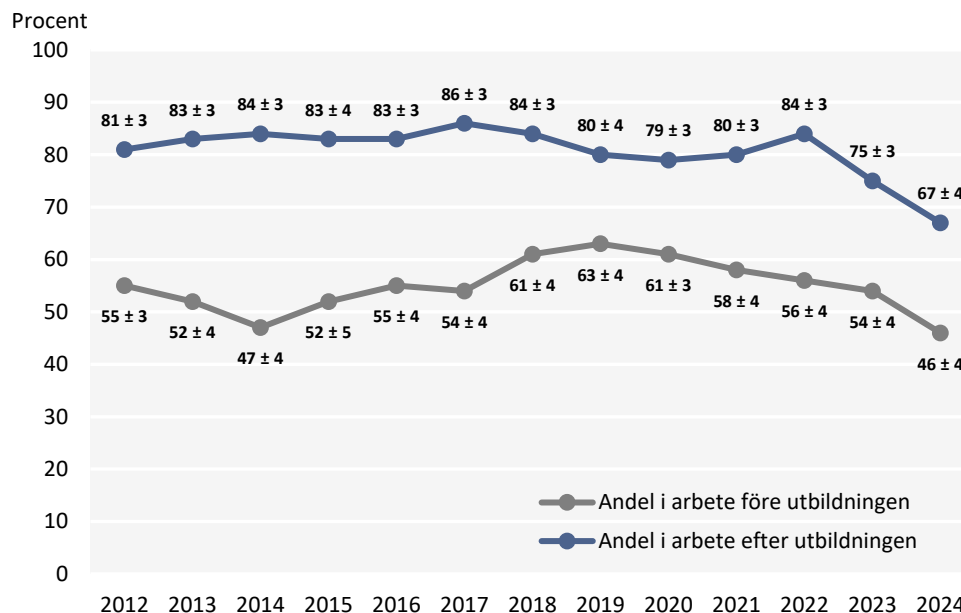
5.3 Kultur, media och design

Kultur, media och design stod för 5 procent av de examinerade 2023. De vanligaste inriktningarna bland de examinerade var utbildningar mot medieproduktion och spelgrafiker. Många examinerades även från utbildningar mot speldesigner samt grafisk formgivning, design och copywriting.

5.3.1 Sysselsättning efter utbildningen

För utbildningsområdet kultur, media och design har andelen i arbete året efter examen legat relativt stabilt fram till och med 2022. Därefter har andelen minskat förhållandevis kraftigt både 2023 och 2024 till sin hittills lägsta nivå (67 procent). Andelen i arbete har varit lägre än för yrkeshögskolan totalt under alla år sedan 2015, men skillnaden har ökat de två senaste åren.

Diagram 28. Andel i arbete före och efter utbildningen 2012–2024, utbildningsområde kultur, media och design.

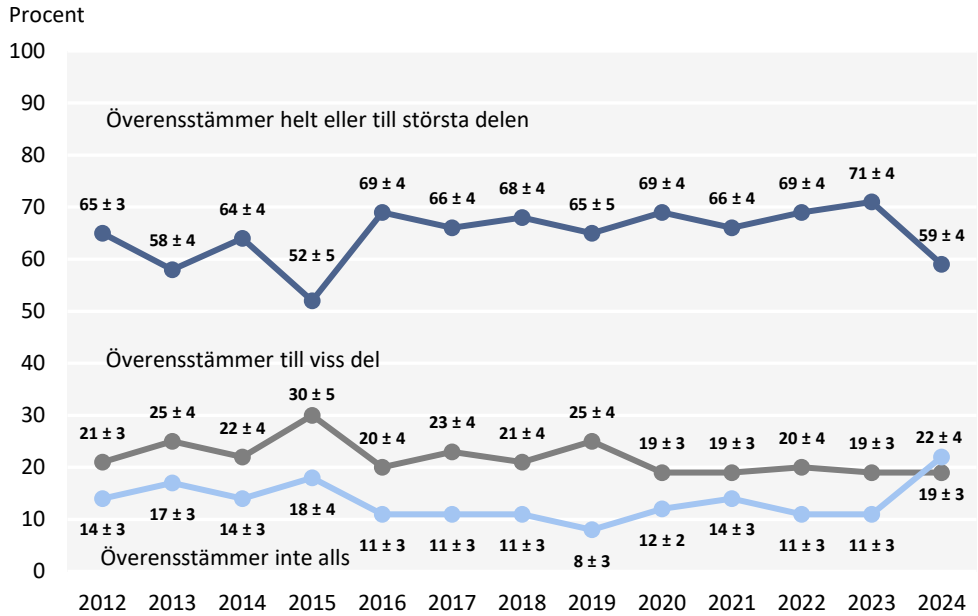

Året efter utbildningen var 20 procent av de examinerade inom kultur, media och design arbetssökande, 10 procent var studerande och 3 procent hade annan sysselsättning. Det fanns inga statistiskt signifikanta skillnader i dessa andelar jämfört med året innan.

5.3.2 Överensstämmelse arbete och utbildning

Andelen vars arbete överensstämmer helt eller till största del med utbildningen har legat relativt stabilt under perioden 2016–2023 men med större variationer åren innan dess. Mellan 2023 och 2024 minskade emellertid andelen relativt kraftigt, från 71 procent till 59 procent. Samtidigt ökade andelen som har ett arbete som inte alls överensstämmer med utbildningen från 11 procent till 22 procent.

Diagram 29. Arbetets överensstämmelse med utbildningen 2012–2024, utbildningsområde kultur, media och design.

I likhet med de flesta andra utbildningsområden är det vanligaste skälet till att arbetet inte alls överensstämmer med utbildningen att det varit svårt att överhuvudtaget få ett arbete. Andelen som svarat detta är högre än för yrkeshögskolan totalt.

Sammantaget innebär minskningarna av både andelen i arbete och överensstämmelsen att nästan hälften av de examinerade inom området antingen saknar arbete eller har ett arbete som inte alls överensstämmer med utbildningen 2024. Året innan gällde detta en tredjedel av de examinerade.

5.3.3 Utbildningsinriktningar med skillnader i resultaten

En utbildningsinriktning inom området kultur, media och design har signifikant minskning av andelen i arbete mellan 2023 och 2024. Denna och ytterligare en inriktning har signifikanta minskningar i överensstämmelsen, se tabellen nedan. Inga inriktningar inom området har signifikanta öknings i vare sig andelen i arbete eller överensstämmelse.

Tabell 3. Utbildningsinriktningar (SUN5) inom kultur, media och design med signifikanta skillnader i andelen i arbete och/eller överensstämmelse mellan 2023 och 2024.

Utbildningsinriktning	Signifikant skillnad 2023–2024		Andel av samtliga examinerade inom området
	Andel i arbete	Överensstämmelse (helt eller till största delen)	
Grafisk formgivning, design och copywriting	Ingen signifikant skillnad	Minskning	14 %
Medieproduktion	Minskning	Minskning	16 %

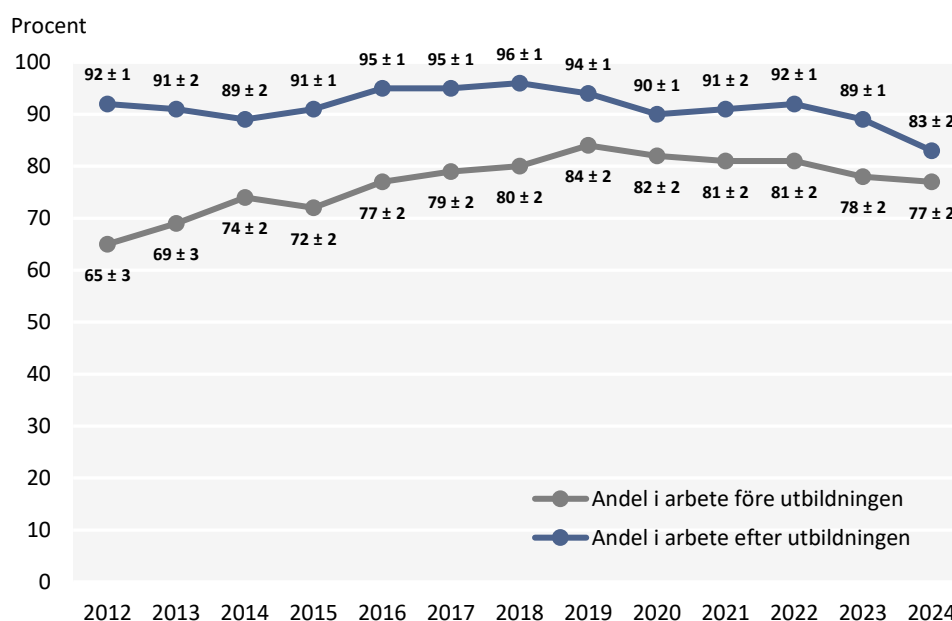
5.4 Samhällsbyggnad och byggt teknik

Samhällsbyggnad och byggt teknik är ett av de fem största utbildningsområdena inom yrkeshögskolan. Av alla examinerade 2023 var det 14 procent som hade gått en utbildning inom detta område. De vanligaste inriktningarna bland de examinerade var utbildningar mot fastighetsförvaltare, konstruktör/projektör inom bygg, vvs-projektör och produktionsledare/arbetsledare inom bygg eller anläggning.

5.4.1 Sysselsättning efter utbildningen

För utbildningsområdet samhällsbyggnad och byggt teknik varierade andelen i arbete året efter examen mellan 89 och 96 procent under perioden 2012–2023. Under 2024 minskade andelen till 83 procent, vilket därmed är den hittills lägsta andelen. Utbildningsområdet har sedan 2012 haft en andel i arbete över eller i nivå med yrkeshögskolan totalt. Minskningen av andelen i arbete mellan 2023 och 2024 är ungefär lika stor som för yrkeshögskolan totalt varför andelen i arbete även för 2024 är i nivå med totalen.

Diagram 30. Andel i arbete före och efter utbildningen 2012–2024, utbildningsområde samhällsbyggnad och byggt teknik.

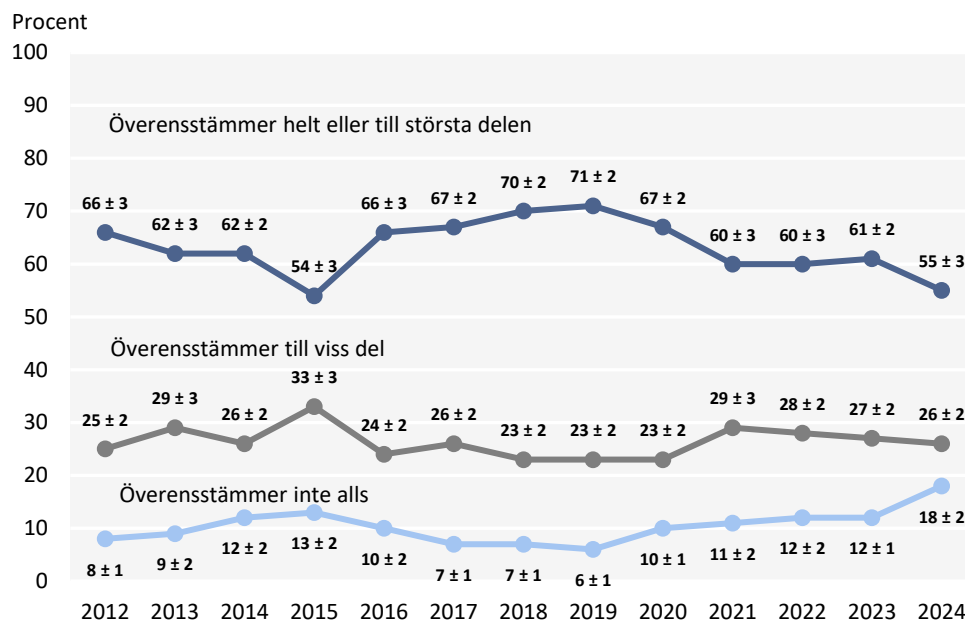

Året efter utbildningen var 10 procent av de examinerade från utbildningar inom samhällsbyggnad och byggt teknik arbetssökande, 5 procent var studerande och 2 procent hade annan sysselsättning. Andelen studerande var något högre än i den föregående undersökningen.

5.4.2 Överensstämmelse arbete och utbildning

Även andelen som har ett arbete som överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen har minskat mellan 2023 och 2024, från 61 till 55 procent. I stället har andelen vars arbete inte alls överensstämmer med utbildningen ökat från 12 procent till 18 procent. Andelen vars arbete överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen låg tidigare i nivå med yrkeshögskolan totalt men har sedan 2021 legat lägre än totalen.

Diagram 31. Arbetets överensstämmelse med utbildningen 2012–2024, utbildningsområde samhällsbyggnad och byggteknik.

Det vanligaste skälet till att arbetet inte alls överensstämmer med utbildningen är, i likhet med de flesta övriga utbildningsområden, svårigheter att överhuvudtaget få ett arbete. Andelen som svarat detta är emellertid något högre än för yrkeshögskolan totalt sett.

Att både andelen i arbete och överensstämmelsen har minskat mellan 2023 och 2024 medför att andelen som antingen saknar arbete eller har ett arbete som inte alls överensstämmer med utbildningen har ökat, från 22 procent 2023 till 32 procent 2024.

5.4.3 Utbildningsinriktningar med skillnader i resultaten

Trots att andelen i arbete har minskat totalt sett inom området är det ingen utbildningsinriktning som visar signifikanta skillnader mellan 2023 och 2024. Skillnaderna är för små i relation till felmarginalerna för att vara statistiskt säkerställda. Däremot är det en inriktning som har en signifikant minskning i överensstämmelsen, se nedan tabell. Inga inriktningar inom området har signifikanta ökningar gällande överensstämmelsen.

Tabell 4. Utbildningsinriktningar (SUN5) inom samhällsbyggnad och byggteknik med signifikanta skillnader i andelen i arbete och/eller överensstämmelse mellan 2023 och 2024.

Utbildningsinriktning	Signifikant skillnad 2023–2024		Andel av samtliga examinerade inom området
	Andel i arbete	Överensstämmelse (helt eller till största delen)	
Vvs-projektör	Ingen signifikant skillnad	Minskning	9 %

5.5 Utbildningsområdenas påverkan på resultaten för yrkeshögskolan totalt

De stora utbildningsområdena påverkar resultatet för yrkeshögskolan totalt i större utsträckning än de mindre utbildningsområdena. De stora utbildningsområdena där resultaten sjunkit mellan 2023 och 2024 är också de som bidragit mest till den minskade andelen i arbete och överensstämmelsen (arbete som överensstämmer helt eller till största delen) för yrkeshögskolan totalt.

Trots att andelen i arbete minskade mer för andra utbildningsområden var det ekonomi, administration och försäljning som bidrog mest till den minskade andelen i arbete för yrkeshögskolan totalt sett mellan 2023 och 2024. Båda dessa uppföljningsår var ekonomi, administration och försäljning det område med flest examinerade. Områdets andel av samtliga yrkeshögskoleexaminerade minskade emellertid mellan 2023 och 2024. Eftersom området har en högre andel i arbete än yrkeshögskolan totalt hade det en negativ effekt på den totala andelen i arbete. Både data/it samt samhällsbyggnad och byggteknik tillhör de fem största utbildningsområdena. Även dessa områden bidrog därför i relativt stor omfattning till den minskade andelen i arbete för yrkeshögskolan totalt sett mellan 2023 och 2024.

Områdena data/it, "ekonomi, administration och försäljning samt samhällsbyggnad och byggteknik var också de områden som i störst utsträckning bidrog till den minskade överensstämmelsen för yrkeshögskolan totalt mellan 2023 och 2024. Ekonomi, administration och försäljning bidrog trots att området inte hade någon signifikant minskning av överensstämmelsen mellan dessa år. Detta berodde till största delen på att området minskade i storlek, vilket hade en negativ effekt på totalresultatet eftersom överensstämmelsen för området varit högre än för yrkeshögskolan totalt.

Området kultur, media och design, som är ett mindre utbildningsområde, hade däremot mindre påverkan på minskningarna av andelen i arbete och överensstämmelsen för yrkeshögskolan totalt.

5.5.1 Förändring av utbildningsutbudets påverkan på resultaten

I avsnitt 5.5 ovan konstaterades att förändringar i område ekonomi, administration och försäljnings storlek mellan 2023 och 2024 har bidragit till områdets påverkan på minskningen av resultatet för yrkeshögskolan totalt. Det finns emellertid även utbildningsområden vars förändring i storlek mellan 2023 och 2024 haft en positiv påverkan på totalresultatet. Andelen av samtliga examinerade som gått en utbildning inom hälso- och sjukvård samt socialt arbete ökade jämfört med året innan. Då området både har en högre andel i arbete och en högre överensstämmelse än yrkeshögskolan totalt hade detta en positiv effekt på de totala resultaten. Sammantaget tar de olika utbildningsområdenas förändringar i storlek mellan 2023 och 2024 ut varandra. Förändringar i fördelningen av utbudet över utbildningsområden beräknas därmed som enskild faktor inte haft någon större effekt på andelen i arbete och överensstämmelsen för yrkeshögskolan totalt.

Även om förändringarna mellan utbildningsområden inte gett någon större effekt på resultatet skulle förändringar av utbildningsutbudet inom respektive utbildningsområde kunna bidra. Detta har vi emellertid inte kunnat analysera utifrån resultaten från denna undersökning.

6 Reflektioner

I 2024 års undersökning var det 84 procent av de examinerade från yrkeshögskolan som hade arbete året efter examen. Det är den lägsta andelen sedan 2013 och återhämtningen från pandemiåren har på kort tid vänt.

Andelen som har ett arbete efter utbildningen skiljer sig mellan olika grupper av examinerade, till exempel utifrån ålder och födelseland. Myndigheten kan inte se något som tyder på att gruppen studerande har förändrats på så sätt att det kan förklara den minskade andelen i arbetet. Eftersom utbildningsutbudet inom yrkeshögskolan förändras över tid skulle även det kunna leda till förändringar i resultaten. Myndigheten kan dock inte se att fördelningen av utbudet över utbildningsområden skulle vara orsaken till den minskade andelen i arbete. Myndigheten bedömer att lågkonjunkturen och ett försämrat arbetsmarknadsläge har haft en stor påverkan på denna utveckling.

Resultaten har påverkat vissa branscher betydligt mer, särskilt drabbade i 2024 års undersökning var bland annat utbildningsområdena data/it och samhällsbyggnad och byggteknik. För området data/it fanns det under 2024 fler indikationer som pekade mot denna utveckling. Bland annat visade Statistikmyndigheten SCB:s rapport *Trender och Prognoser 2023* på stor risk på överskott av it-kompetens från yrkeshögskolan⁷. Även lågkonjunkturen bedöms slå hårt mot branschens konsultsida i och med att antalet uppdrag kan ha minskat i takt med ett försämrat ekonomiskt läge för flera företag. I konkurrens om de kvarvarande uppdragen så gör myndigheten bedömningen att juniora utvecklare drabbats hårdare, vilket slår extra hårt mot nyexaminerade. För utbildningsområdet samhällsbyggnad bidrog lågkonjunkturen till att flera företag gick i konkurs inom byggbranschen och därav fler arbetslösa. De högre räntorna och ökade materialkostnaderna innebar även en kraftig inbromsning av nyproduktionen av bostäder.

Trots lågkonjunkturen kan vi ändå se fortsatt goda resultat inom vissa utbildningsinriktningar. Exempelvis inom utbildningsområdena transporttjänster och säkerhetstjänster är det fortsatt hög andel i arbete.

6.1 Lågkonjunktur och dess påverkan på arbetsmarknaden

I normala fall finns det ett relativt starkt samband mellan konjunkturcykler och aktivitet på arbetsmarknaden. Konjunkturedgångar påverkar arbetsmarknaden negativt, sysselsättningen faller och arbetslösheten ökar, medan konjunkturuppgångar påverkar arbetsmarknaden positivt. Detta samband brukar ekonomer kalla för Okuns lag. Sambandet mellan ekonomins- och arbetsmarknadens utveckling sker dock normalt med en viss eftersläpning, det vill säga förändringar i konjunkturcykler och aktivitet på arbetsmarknaden sker inte simultant. Förklaringen till detta menar teorin beror på hur företagen reagerar på konjunkturförändringar.⁸

När den totala efterfrågan i ekonomin förändras behöver företag förändra sina produktionsmönster. När denna förändring i produktionsmönster sker blir en naturlig följd effekt att arbetsstyrkan måste förändras. Ett typiskt händelseförlopp vid konjunkturförändringar är att produktionsmönstret förändras först och därefter sker förändringar i personalstyrkan. I början av en lågkonjunktur är det därför vanligt förekommande att företag först drar ner på produktionen utan att minska personalstyrkan. Det i sin tur innebär att företag blir mindre effektiva och att produktionstillväxten minskar, och därefter sker förändringar även i personalstyrkan. Anledningen till att det tar tid beror ofta på att den lägre efterfrågan kan uppfattas som temporär i ett första skede. Det tar även tid för ett företag att planera hur befintlig personalstyrka ska allokeras utefter de nya

⁷ *Trender och Prognoser 2023* (scb.se).

⁸ Okun, Arthur M. "Potential GNP: Its Measurement and Significance," (1962).

ekonomiska förutsättningarna på marknaden. På samma vis kan det även dröja ett tag innan en positiv konjunkturutveckling får en positiv effekt på sysselsättningen.

Även arbetskraftsutbudet varierar över konjunkturcykeln. I en lågkonjunktur minskar sannolikheten att få jobb, vilket leder till att fler personer väljer att lämna arbetskraften. Exempelvis väljer en del individer att studera och därav minskar utbudet av möjlig arbetskraft på arbetsmarknaden. Under en högkonjunktur ökar däremot möjligheterna att få jobb, vilket i stället ökar arbetskraftsutbudet då fler söker sig till arbetsmarknaden.⁹ Dessa förändringar på utbudet av arbetskraft skapar även en risk att individer förflyttar sig mellan olika branscher och det skapas på sikt nya kompetensbrister som inte förekom innan förändringarna i konjunkturen.

Ytterligare en farhåga för arbetsmarknaden under en lågkonjunktur är att individer som inte får något jobb under en lågkonjunktur löper högre risk att bli långtidsarbetslösa. Därför kan utbildningar anpassade efter arbetsmarknadens behov vara ännu viktigare just under en lågkonjunktur.¹⁰

6.2 Den svenska arbetsmarknaden

Den svenska ekonomin visar på en tydlig avmattning och lågkonjunktur även under 2024. Konjunkturinstitutet gör bedömningen att lågkonjunkturen kommer att kvarstå fram till 2026. Den viktigaste faktorn till detta bedöms vara svenska hushållens återhållsamma konsumtion. Den låga konsumtionen är i sin tur en följd effekt av de snabba pris- och ränteökningarna som påverkat hushållens disponibla inkomst signifikant.¹¹ Även den svaga europeiska ekonomin får en stor påverkan på svensk exportmarknad. Ytterligare kan det nuvarande geopolitiska läget med risker för exempelvis flera handelsrestriktioner såsom tullar få stor inverkan på svensk ekonomi.

Det ekonomiska läget i Sverige har som ett resultat av nuvarande lågkonjunktur även påverkat den svenska arbetsmarknaden. I slutet av december 2024 var cirka 377 000 personer inskrivna som arbetslösa hos Arbetsförmedlingen. I genomsnitt var 357 000 personer inskrivna som arbetslösa år 2024, vilket kan jämföras med ett snitt på 334 000 personer året innan. Under 2024 har den ökade arbetslösheten spridits till allt fler delar av landet, och mellan det fjärde kvartalet 2023 och samma period 2024 har den relativa arbetslöshetsnivån stigit i 19 av 21 län. Enligt Arbetsförmedlingen ökade arbetslösheten brett. Såväl bland kvinnor som män, bland inrikes och utrikes födda samt bland yngre och äldre var fler inskrivna som arbetslösa 2024 jämfört med 2023.¹² Detta går i linje med resultaten som presenteras i den här rapporten som visar att andelen i arbete efter utbildningen har minskat mellan 2023 och 2024 för båda könen, inrikes och utrikes födda samt de flesta åldersgrupperna. Det enda undantaget är den äldsta åldersgruppen (40 år och äldre) där resultaten från undersökningen inte visar någon statistiskt säkerställd minskning. Även för denna åldersgrupp har emellertid andelen minskat jämfört med 2021 och 2022. Resultaten från undersökningen visar också att även om andelen i arbete minskat brett så har minskningarna varit större bland de yngre åldersgrupperna samt bland examinerade födda utomlands.

Det svaga ekonomiska läget har påverkat arbetsmarknaden negativt. Lågkonjunkturen fördjupades ytterligare under fjolåret. Detta påverkade exempelvis arbetsgivare, vilket syntes tydligt gällande antalet nyanmällda lediga platser på Platsbanken. Arbetsförmedlingen såg en rejäl minskning under 2024 av antalet nyanmällda lediga platser. Under året publicerades 100 000 platser i genomsnitt per månad, vilket kan jämföras med 147 000 platser året innan.¹³

⁹ Sambandet mellan konjunkturen och arbetsmarknaden i Sverige (riksbank.se).

¹⁰ Återrapport om behov hos långtidsarbetslösa som står särskilt långt från arbetsmarknaden (arbetsformedlingen.se).

¹¹ Konjunkturläget december 2024 (konj.se).

¹² Konjunkturläget december 2024 (konj.se).

¹³ Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2024 (arbetsformedlingen.se).

Arbetsgivarna ser något ljusare på framtiden, men återhämtningen på den svenska arbetsmarknaden bedöms bli utdragen. Den bedömningen gör Arbetsförmedlingen i rapporten "Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2024". Även Finansdepartementet gör bedömningen att lågkonjunkturen nått sin botten och att återhämtningen kan väntas påbörjas under 2025. Fortsatt konstaterar Finansdepartementet att efterfrågan på arbetskraft har varit dämpad under 2024 och arbetslösheten har stigit. Men vissa arbetsmarknadsindikatorer har förbättrats något och under 2025 bedöms arbetsmarknaden att gradvis återhämtas. Men trots att flera instanser bedömer att ekonomin kommer att återhämta sig så kan det dröja länge innan ekonomin åter hamnar i en ny högkonjunktur. Konjunkturinstitutet gör exempelvis bedömningen att trots ekonomisk återhämtning så kommer lågkonjunkturen att kvarstå även under 2026. I deras prognoser bedöms sysselsättningen antingen att växa något eller kvarstå på samma nivåer som under 2024. Deras prognoser visar ytterligare att under 2026 bedöms sysselsättningen öka mer tydligt främst till följd av fler jobb inom tjänstesektorn. Arbetslösheten bedöms då sjunka till 8,2 procent¹⁴.

Den sammantagna slutsatsen från dessa prognoser är att lågkonjunkturen troligen nått botten under 2024 och att 2025 är året då ekonomin kan börja att vända uppåt igen. Men det förekommer viss osäkerhet kring vilken takt som ekonomin, och i sin tur arbetsmarknaden, kan förväntas återhämta sig. Viktigt att påminna sig är att arbetsmarknadens återhämtning har en fördröjning i sin återhämtning, vilket innebär att det troligen kommer vara låg sysselsättning under 2025 och kanske även under 2026. Starka sysselsättningsresultat går därför troligen inte att förvänta sig förrän tidigast år 2027. Det finns därmed en stor risk att även resultaten från nästa års undersökning av sysselsättningen bland yrkeshögskoleexaminerade kommer att påverkas av effekterna av nuvarande lågkonjunktur.

Trots lågkonjunkturen rapporterar arbetsgivarna fortsatta utmaningar att hitta rätt kompetens. Enligt en undersökning som genomförts under hösten 2024 upplever majoriteten av de arbetsgivare som sökt personal senaste halvåret att de har haft rekryteringsproblem.¹⁵ Detta kan vi delvis se även i vår sysselsättningsundersökning i och med att vissa utbildningsinriktningar visar på väldigt goda resultat trots lågkonjunktur. När konjunkturen stärks riskerar rekryteringsproblemen att förvärras ytterligare. Därför är det fortsatt väldigt viktigt att Myndigheten för yrkeshögskolan fortsätter att tillgodose kompetens där det redan förekommer stor kompetensbrist, men också förbereder sig för starkare kompetensbehov inom branscher som drabbats hårdare av lågkonjunkturen. Viktiga satsningar kan behöva göras delvis inom utbildningsprogrammen men också inom kursutbudet för att tillgodose förändringar i kompetensbehoven.

¹⁴ Konjunkturläget december 2024 (konj.se).

¹⁵ Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2024 (arbetsformedlingen.se).

7 Referenslista

Arbetsförmedlingen (2024), *Arbetsmarknadsläget kvartal 4 2024*

Arbetsförmedlingen (2024), *Arbetsmarknadsutsikter hösten 2024*

Finansdepartementet (2024), *Finansdepartementets prognoser för den ekonomiska utvecklingen 2024*

Konjunkturinstitutet (2024), *Konjunkturläget december 2024*

Riksbanken (2010), *Sambandet mellan konjunkturen och arbetsmarknaden i Sverige*

SCB, Inträdet på arbetsmarknaden – Tabeller i statistikdatabasen – Examinerade från yrkeshögskolan, <https://www.scb.se/uf0512> (hämtade februari 2025)

SCB (2023), *Varför studera på ett yrkeshögskoleprogram? Examinerade från yrkeshögskolan 2021*, Temarapport 2023:10

SCB (2024), *Trender och Prognoser 2023 Befolkning, utbildning, arbetsmarknad – med sikte på år 2040*

Bilaga 1. Enkät

Uppföljning av examinerade från YH-utbildningar med avslut 2023

1. Vilket/vilka var skälen till att du valde att studera på YH? <i>Flera alternativ kan markeras.</i> <i>Om du har studerat på flera YH-utbildningar, tänk på den som avslutades 2023.</i>	☐ Jag hade ett arbete, men ville förbättra mina möjligheter på arbetsmarknaden ☐ Jag var arbetslös och ville förbättra mina möjligheter på arbetsmarknaden ☐ Jag ville byta yrke ☐ Jag ville vidareutbilda mig inom mitt yrke ☐ Jag ville ta nästa steg i min karriär ☐ Jag ville gå en praktisk utbildning ☐ Jag ville få kontakt med arbetsgivare ☐ Annan orsak, skriv vilken:
2. Vilken var din huvudsakliga sysselsättning under sexmånadersperioden <u>före</u> din YH-utbildning? <i>Markera endast ett alternativ.</i> <i>Vid tillfällig frånvaro, t.ex. sjukdom, föräldraledighet eller semester, ange din normala sysselsättning.</i>	☐ Anställd ☐ Egen företagare/anställd i eget AB ☐ Arbetssökande/arbetsmarknadspolitisk åtgärd (även studieinriktade åtgärder) ☐ Studerande ☐ Annat
3. Vilken är din huvudsakliga sysselsättning idag? <i>Markera endast ett alternativ.</i> <i>Vid tillfällig frånvaro, t.ex. sjukdom, föräldraledighet eller semester, ange din normala sysselsättning.</i>	☐ Anställd ☐ Egen företagare/anställd i eget AB → Gå till fråga 6 ☐ Arbetssökande/arbetsmarknadspolitisk åtgärd → Gå till fråga 12 (även studieinriktade åtgärder) ☐ Studerande → Gå till fråga 12 ☐ Annat → Gå till fråga 12
4. Genomförde du någon LIA-kurs hos din nuvarande arbetsgivare? <i>LIA = Lärande i arbete</i>	☐ Ja ☐ Nej ☐ Hade inte LIA
5. Har du samma arbetsgivare idag som före din YH-utbildning?	☐ Hade ingen anställning före YH-utbildningen → Gå till fråga 7 ☐ Ja ☐ Nej
6. Har dina arbetsuppgifter förändrats jämfört med arbetsuppgifterna innan din YH-utbildning?	☐ Ja, de är mer kvalificerade ☐ Ja, de är mindre kvalificerade ☐ Nej, de är likvärdiga ☐ Inte jämförbart
7. Hur överensstämmer ditt nuvarande arbete med din YH-utbildning?	☐ Helt eller till största delen → Gå till fråga 9 ☐ Till viss del → Gå till fråga 9 ☐ Inte alls

8. Vad är skälet till att ditt arbete inte alls överensstämmer med din YH-utbildning? <i>Flera alternativ kan markeras.</i> ☐ Svårt att få ett arbete där jag vill bo ☐ Svårt att få ett arbete överhuvudtaget ☐ Har även en annan utbildning och arbetar inom det området ☐ Nuvarande arbete är mer attraktivt (arbetsvillkor, lön, karriär etc.) ☐ Har valt att vara kvar på mitt gamla jobb ☐ Saknar den erfarenhet som krävs ☐ Annat															
9. Oavsett om din arbetsgivare krävde det eller inte, tycker du att din YH-utbildning var en förutsättning för att du skulle få ditt nuvarande arbete?		☐ Ja, helt eller till stor del ☐ Ja, till viss del ☐ Nej, inte alls													
10. I vilken utsträckning tycker du att ... <table border="0" style="width: 100%;"> <thead> <tr> <th></th> <th>Helt eller i stor utsträckning</th> <th>I viss utsträckning</th> <th>Inte alls</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>a. ... du på din YH-utbildning fick lära dig det du behöver för att utföra ditt nuvarande arbete?</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> <tr> <td>b. ... du använder det du lärde dig på YH-utbildningen i ditt nuvarande arbete?</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> <td style="text-align: center;">☐</td> </tr> </tbody> </table>					Helt eller i stor utsträckning	I viss utsträckning	Inte alls	a. ... du på din YH-utbildning fick lära dig det du behöver för att utföra ditt nuvarande arbete?	☐	☐	☐	b. ... du använder det du lärde dig på YH-utbildningen i ditt nuvarande arbete?	☐	☐	☐
	Helt eller i stor utsträckning	I viss utsträckning	Inte alls												
a. ... du på din YH-utbildning fick lära dig det du behöver för att utföra ditt nuvarande arbete?	☐	☐	☐												
b. ... du använder det du lärde dig på YH-utbildningen i ditt nuvarande arbete?	☐	☐	☐												
11. Arbetar du inom något eller några av de områden din YH-utbildning var riktad mot?		☐ Ja, helt eller till största delen ☐ Ja, till viss del ☐ Nej, inte alls													
12. När fick du ditt första arbete/startade eget företag efter din YH-utbildning? <i>Räkna med alla avlönade arbeten oavsett längd, t.ex. vikariat och sommarjobb.</i>		☐ Har inte arbetat efter YH-utbildningen ☐ Hade redan arbete när utbildningen avslutades ☐ Inom 1 månad ☐ Inom 2–6 månader ☐ Efter mer än 6 månader													
13. Hur nöjd eller missnöjd är du med din YH-utbildning som helhet?		☐ Mycket nöjd ☐ Ganska nöjd ☐ Ganska missnöjd ☐ Mycket missnöjd													

Tack för att du svarade på enkäten!

Bilaga 2.

Examinerades skäl till att påbörja yrkeshögskoleutbildningen

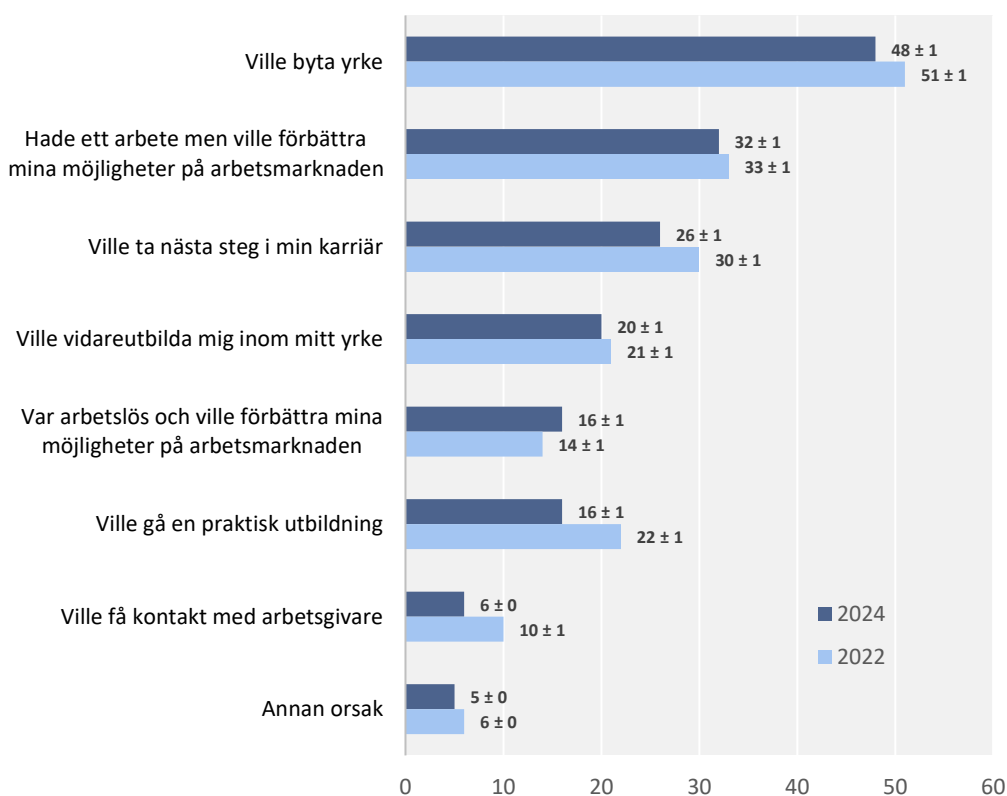
I en tilläggsfråga till enkäten fick de examinerade svara på frågan av vilket eller vilka skäl de valde att studera på yrkeshögskoleutbildningen. De svarande kunde välja ett eller flera alternativ. Det vanligaste skälet till att studera var yrkesbyte. Det gällde för såväl män som kvinnor även om det var en något större andel kvinnor som svarade detta.

Det näst vanligaste skälet till att de examinerade valt att studera var för att förbättra sina möjligheter på arbetsmarknaden trots att de hade ett arbete. Det var en något större andel män än kvinnor som svarade detta.

De examinerade fick även möjligheten att själva beskriva varför de valt att söka sig till yrkeshögskolan, vilket fem procent valde att göra. Många beskrev sina personliga skäl till att de ville byta jobb eller bransch. Ett exempel på detta var att man skadat sig i sitt tidigare yrke och behövde ett mindre fysiskt krävande arbete. Det fanns även de som ville öka kompetensen inom den bransch som de redan befann sig i. En del beskrev att de förlorat jobbet under pandemin och att de därför behövde stärka sina möjligheter på arbetsmarknaden.

Frågan om skäl till att börja studera har endast ingått i en tidigare undersökning till de examinerade (2022 års undersökning). Svaren på frågan uppvisade ungefär samma mönster i denna undersökning. De skillnader som kan ses är att det är något mindre andel i 2024 års undersökning som uppgett att de började studera på yrkeshögskolan för att de ville byta yrke, ta nästa steg i sin karriär eller få kontakt med arbetsgivare. Andelen som uppgett att de ville gå en praktisk utbildning var också lägre i 2024 års undersökning. Det var en lägre andel examinerade som uppgav fler än ett skäl 2024 jämfört med 2022. Det var därför inget alternativ som hade en högre andel 2024 jämfört med 2022.

Diagram 1 Skäl till att de examinerade valt att studera på yrkeshögskoleutbildningen, uppföljningsår 2022 och 2024.

Byta yrke var det främsta skälet till studier oavsett tidigare utbildningsnivå. Andelen som uppgett detta ökade emellertid något med utbildningsnivån. Byta yrke var också det främsta skälet för alla åldersgrupper förutom 24 år och yngre. I denna åldersgrupp var de främsta skälen i stället att de ville gå en praktisk utbildning eller ta nästa steg i sin karriär. Även bland inrikes födda var byta yrke det klart vanligaste skälet. Bland utrikes födda var det en lägre andel som svarat detta men "byta yrke" var fortfarande, tillsammans med "hade arbete men ville förbättra möjligheterna på arbetsmarknaden", det skäl som flest uppgav.

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås, Sweden
www.myh.se